2023/2524

24.11.2023

KOMISJONI OTSUS (EL) 2023/2524,

10. august 2023,

riigiabi SA.34001 (2017/C) kohta, mida Hispaania Kuningriik andis äriühingule Telecom Castilla La Mancha SA

(teatavaks tehtud numbri C(2023) 5414 all)

(Ainult hispaaniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse nõukogu määruse (EL) 2015/1589 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks) ([1]) artikli 9 lõiget 3,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ([2]) ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 2011. aasta detsembris sai komisjon kaebuse, milles väideti, et Castilla–La Mancha autonoomse piirkonna valitsus (edaspidi „JCCM“) andis Castilla–La Mancha piirkonnas tegutsevale elektroonilise side operaatorile Telecom Castilla La Mancha SA (edaspidi „Telecom CLM“) riigiabi sellega, et sõlmis äriühinguga lepingu traadita lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks ja käitamiseks (edaspidi „meede“).

(2) 16. jaanuaril 2012 palus komisjon Hispaania Kuningriigil esitada märkused eespool nimetatud kaebuse kohta. Hispaania Kuningriik saatis komisjonile teabe 12. märtsil 2012. Komisjon esitas 21. juunil 2012 lisaküsimused, millele Hispaania Kuningriik vastas 25. juulil 2012. Hispaania Kuningriik saatis täiendavat teavet 3. aprillil 2013, 24. juunil 2014, 4. juulil 2016 ja 18. juulil 2016. Komisjon esitas 17. jaanuaril 2017 lisaküsimused, millele Hispaania Kuningriik vastas 3. veebruaril 2017.

(3) 19. juuli 2017. aasta kirjaga teatas komisjon Hispaania Kuningriigile, et on otsustanud väidetava abi suhtes algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse (edaspidi „menetluse algatamise otsus“).

(4) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([3]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles märkusi esitama.

(5) Hispaania Kuningriik esitas menetluse algatamise otsuse kohta märkused 22. septembri 2017. aasta kirjaga.

(6) Komisjon sai 6. novembril 2017 märkused ühelt huvitatud isikult, Telecom CLMilt. Need märkused edastas komisjon Hispaania Kuningriigile, kellele anti võimalus esitada tähelepanekuid. Hispaania Kuningriik teatas komisjonile 15. jaanuari 2018. aasta kirjaga, et tal ei ole märkusi.

([1]) ELT L 248, 24.9.2015, lk 9.
([2]) Riigiabi – Hispaania – Riigiabi SA.34001 (2017/C) – väidetav riigiabi Castilla-La Mancha Telecomile – Kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 2 (ELT C 336, 6.10.2017, lk 20).
([3]) Vt joonealune märkus nr 2.

(7) 21. detsembri 2018. aasta kirjaga esitas komisjon Hispaania Kuningriigile veel küsimusi. Hispaania Kuningriik vastas nendele küsimustele 11. veebruaril 2019 laekunud kirjaga.

2. MEETME ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Kontekst

(8) Castilla–La Mancha piirkonnas oli lairibataristule juurdepääsu omavate elanike osakaal alla Hispaania keskmise ([4]). Kui mitte arvestada Toledo, Ciudad Reali, Albacete, Cuenca ja Guadalajara linnastuid, oli lairibaühenduse (mobiilne ja püsivõrgu lairibaühendus) leviku määr selles piirkonnas märksa väiksem kui riigi ülejäänud osas ([5]).

(9) Seepärast püüdis JCCM meetme rakendamisele eelnenud aastatel piirkonna lairibataristut arendada ja parandada lairibajuurdepääsu tingimusi kogu piirkonnas, sealhulgas hõredalt asustatud ja äärealadel; sel eesmärgil osaleti mitmesugustes riiklikes taristu arendamise programmides. Hoolimata JCCMi osalusest nendes programmides ei olnud piirkonnas 2010. aasta seisuga endiselt täielikult tagatud lairibaühenduse põhiteenust. Seda silmas pidades kuulutas JCCM piirkonna kõigile elanikele lairibajuurdepääsu tagamise prioriteediks ja töötas sel eesmärgil välja projekti.

2.2. Meetme eesmärk

(10) Meetme eesmärk oli tagada lairibaühenduse põhiteenuse kättesaadavus (allalaadimiskiirus lõppkasutajale vähemalt 2 megabitti sekundis (Mbit/s)) kõigis Castilla–La Mancha piirkonna sellistes asustatud piirkondades, kus lairibataristu puudus või kus ei olnud tol ajal tõenäoline, et see lähemal ajal välja arendatakse, see tähendab „valgetes“ piirkondades sel ajal kehtinud 2009. aasta lairibasuuniste ([6]) tähenduses. Sel eesmärgil oli projekti raames ette nähtud, et kolmandast isikust operaator (kes määratakse avatud hankemenetluse tulemusena) arendab välja lairibaühenduse põhivõrgu ja käitab seda kogu projekti kestel, kusjuures võrgu omandiõigus jääb JCCMile. Seejuures oli sõnaselgelt ette nähtud, et võrgu väljaarendamise ja käitamise kõrval osutab edukas pakkuja ka jaemüügiteenuseid lõppkasutajatele (internetiühenduse ja IP-kõne teenused). Edukas pakkuja pidi vastutama võrgu käitamise ja hoolduse eest ning kandma kõik käitamiskulud. JCCM ei oleks saanud võrgu käitamiselt tulu, kuid ei oleks pidanud kandma ka kaasnevaid kulusid.

2.3. Projekt ja eelarve

(11) 13. mail 2010 algatas JCCM avatud hankemenetluse ja avaldas Castilla–La Mancha ametlikus väljaandes pakkumuse esitamise ettepaneku lairibaühenduse põhivõrgu tagamiseks, sealhulgas nõutava taristu väljaarendamiseks ja käitamiseks esialgu 478 sihtpiirkonnas; sihtpiirkondade arvu vähendati turuanalüüsi alusel 461-le (vt põhjendus 12 allpool). Pakkumuse võisid esitada kõik Hispaania telekommunikatsioonituru komisjonis (edaspidi „CMT“) telekommunikatsioonivõrgu operaatoritena registreeritud äriühingud. Kõik 461 sihtpiirkonda olid Castilla–La Mancha piirkonna valdade maa-asulad, mille keskmine elanike arv oli 35 ([7]). Seega koosnes projekti sihtrühm ligikaudu 16 000 elanikust. Pakkumusi pidi hindama hindamiskomisjon (Mesa de Contratación) piirkondlikust tööstus-, energeetika- ja keskkonnaministeeriumist ([8]).

([4]) Kui Hispaanias üldiselt oli see näitaja 20,7 %, siis Castilla–La Mancha piirkonnas oli see 17,1 %, vt Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones'i (telekommunikatsioonituru komisjon) 23. juuni 2011. aasta aruanne MTZ 2010/2249, lk 6, kättesaadav aadressil https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025_7.pdf.

([5]) Vt Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones'i 23. juuni 2011. aasta aruanne MTZ 2010/2249, lk 7, kättesaadav aadressil https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025_7.pdf.

([6]) Komisjoni teatis „Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga“ (ELT C 235, 30.9.2009, lk 7) (edaspidi „2009. aasta lairibasuunised“).

([7]) Vt täpsemalt põhjendused 15–20, kus on kirjeldatud hankemenetluse pakkumuste hindamise kriteeriumeid.

([8]) Hindamiskomisjoni kuulusid eesistuja (ministeeriumi infoühiskonna- ja telekommunikatsiooniosakonna peadirektor) ja neli liiget (üks esindaja riigikontrollist, üks esindaja regionaalministeeriumi õigustalitusest ning kaks esindajat infoühiskonna- ja telekommunikatsiooniosakonnast).

(12) Sihtpiirkondade kindlakstegemiseks viis JCCM läbi turuanalüüsi, mille tulemusena tuvastati Castilla–La Mancha piirkonnas olemasolevate lairibavõrkudega kaetud piirkonnad ja piirkonnad, kus igasugune lairibavõrk puudus. Turuanalüüsis lähtuti teabest, mis koguti kahepoolsetel konsultatsioonidel kõigi JCCMile teadaolevalt piirkonnas tegutsenud lairibaoperaatoritega ([9]). Selle teabe alusel kaardistati olemasolevad taristud ja saadi andmeid lairibaoperaatorite kasutuselevõtuplaanide kohta asjaomasel 3–4-aastasel perioodil. Peale selle analüüsis JCCM kõiki võrgu kasutuselevõtu territoriaalseid kavasid, mille olid eelnenud aastatel esitanud CMTs registreeritud võrguoperaatorid ([10]). Turuanalüüsi tulemusena järeldati, et sihtpiirkondades lairibaühenduse põhivõrke ei olnud ning et nendes piirkondades ei olnud konsultatsioonidele järgnenud 3–4 aastal kavas teha investeeringuid lairibaühenduse arendamisse.

(13) JCCM oli varem korraldanud kolm uuringut kogu piirkonda katva lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu hinnanguliste kulude kohta; nende uuringute aruanded esitati JCCMile 2008. aasta novembris, 2009. aasta oktoobris ja 2010. aasta veebruaris. Uuringutest nähtus, et kõige odavam lahendus oleks traadita lairibavõrk, mille maksumus oleks hinnanguliselt 17–20 miljonit eurot. Kuna projekti maksimaalne eelarve oli 16 miljonit eurot, jaotati 461 sihtpiirkonda kaheks rühmaks: 311 kohustuslikku katvuspiirkonda ja 150 mittekohustuslikku lisapiirkonda. Sihtpiirkonnad jaotati kohustuslikeks ja mittekohustuslikeks piirkondadeks elanike arvu järgi. 311 kohustuslikus sihtpiirkonnas oli elanikke vähemalt 12 ning kõigis mittekohustuslikes sihtpiirkondades vähem kui 12.

(14) Rahalised vahendid eraldasid võrdsetes osades keskkonna-, maaelu- ja merendusministeerium (edaspidi „MARM“) ja JCCM; kumbki pool eraldas 8 miljonit eurot vastavalt riigieelarvest ja piirkonna eelarvest. Vahendid selle projekti elluviimiseks nähti sihtotstarbeliselt ette MARMi ja JCCMi 12. novembril 2009 sõlmitud koostöölepinguga maaelu kestliku arengu programmi kohta.

(15) Pakkumuste hindamise kriteeriumid, mida JCCM kasutas, loetleti ja neid kirjeldati üksikasjalikult halduslikus erikirjelduses ja tehnilises erikirjelduses, mis kehtestati enne pakkumuse esitamise ettepaneku avaldamist. Pakkumusi hinnati 100 punkti skaalal. Kokku 64 punkti oli võimalik saada objektiivsete kriteeriumide täitmise eest, nt uue võrguga kaetavate täiendavate kodumajapidamiste arv, osutatavate jaemüügiteenuste kvaliteet, vajaminevate rahaliste vahendite summa jne. Kokku 36 punkti oli võimalik saada subjektiivsete kriteeriumide täitmise eest, mille puhul JCCM hindas järgmisi aspekte: i) pakutav tehnoloogialahendus; ii) kavandatav taristu ja probleemihaldus; iii) see, millises ulatuses kavandab pakkuja pärast lepingu kehtivusaja lõppu osutada abi ja tuge võrgu tagastamisel JCCMile; iv) võimalik siduv pakkumus võrgu äraostmiseks JCCMilt pärast lepingu kehtivusaja lõppu; v) pakkuja võrgu tagastamise kavas esitatud andmete üksikasjalikkus.

(16) Igale pakkumuste hindamise kriteeriumile omistatud kaal oli kindlaks määratud halduslikus erikirjelduses maksimaalse punktide arvuna, mida iga pakkumuste hindamise kriteeriumi või allkriteeriumi eest oli võimalik saada.

(17) Lairibaühenduse põhivõrgu tehnilise kirjelduse puhul lisas JCCM hankedokumentidesse kõigi kohustuslike katvuspiirkondade puhul nõude, et allalaadimiskiirus oleks vähemalt 2 Mbit/s (suurendatav vähemalt kiirusele 4 Mbit/s) ja üleslaadimiskiirus vähemalt 512 kbit/s. Maksimaalne latentsusaeg pidi olema 150 ms ja maksimaalne värin 30 ms. Tippkoormuse aegadel ([11]) pidi võrgus olema tagatud vähemalt 20 % lepingujärgsest nominaalkiirusest. Selliste väiksema edastuskiirusega tippkoormusaegade kestus ei tohtinud olla üle kahe tunni päevas lõppkasutaja kohta. Lõppkasutajatele tuli tagada piiramatu andmemaht.

([9]) Konsulteeriti järgmiste operaatoritega: Abertis Telecom S.A., Telefónica España S.A., Telecom CLM, IberBand S.A., Radio Banda Ancha, Ensinca Networks S.L. ning mobiilsideoperaatorid Orgedor, Yoigo, Vodafone España S.A.U. ja Telefónica Móviles S.A.

([10]) Kõigil Castilla–La Mancha piirkonna lairibaoperaatoritel oli seadusjärgne kohustus esitada JCCMile igal aastal võrgu kasutuselevõtmise territoriaalne kava koos aruandega, kus näidatakse ära olemasolevate rajatiste asukohad ja esitatakse kõigi kavandatavate uute rajatiste ajakava.

([11]) Tehnilises kirjelduses oli märgitud: „Aegadel, mil kasutajate nõudlus on suurimal tasemel (tippkoormus), peab olema igale kasutajale tagatud vähemalt 20 % lepingujärgsest nominaalkiirusest ning ühelgi juhul ei tohi kasutaja alla- või üleslaaditav andmemaht olla piiratud.“

(18) Peale selle soovis JCCM, et edukas pakkuja osutaks IP-kõne teenust ([12]) ning tagaks sidumispunkti, mille kaudu kolmandast isikust operaatorid saaksid hulgimüügitasandi juurdepääsu võrgule. Tehnilise erikirjelduse punktis 4.2 sätestas JCCM pakkujatele kohustuse osutada hulgimüügitasandi juurdepääsu teenuseid ning tagada, et teised elektroonilise side operaatorid saaksid osutada sihtpiirkondades asuvatele lõppkasutajatele jaemüügitasandil sama kvaliteetseid, usaldusväärseid ja kättesaadavaid lairibaühenduse põhiteenuseid nagu oli ette nähtud tehnilise erikirjeldusega. Edukas pakkuja pidi lairibaühenduse põhivõrgu kasutusele võtma ühe aasta jooksul alates lepingu sõlmimisest.

(19) Hankedokumentide tehnilises kirjelduses eristati kasutusele võetava lairibaühenduse põhivõrgu puhul kaht eri komponenti: i) juurdepääsuvõrk ja ii) transpordivõrk. Juurdepääsuvõrguna käsitati lairibavõrgu juurdepääsusõlme ja lõppkasutaja vahel asetsevat osa. Transpordivõrguna käsitati lairibavõrgu seda osa, mis asetseb operaatori põhisõlmede ja juurdepääsuseadmete vahel. Juurdepääsuvõrk võis olla traadiga või traadita ja edukas pakkuja pidi tagama kõik vajalikud seadmed peale lõppkasutajate seadmete. Transpordivõrk pidi olema mitme teenuse osutamist võimaldav võrk, mida saaks lairibaühenduse põhiteenuste kõrval kasutada ka muude elektroonilise side teenuste osutamiseks.

(20) Peale selle oli hankedokumentide tehnilise kirjeldusega lubatud taaskasutada olemasolevat taristut, sealhulgas taristut, mida kasutati Castilla–La Mancha piirkonnas üleminekuks maapealselt analoogtelevisioonilt maapealsele digitaaltelevisioonile (edaspidi „maapealse digitaaltelevisiooni taristu“)

(21) Hispaania ametiasutuste andmete kohaselt sisaldas pakkumuse esitamise ettepanek, mis avaldati Castilla–La Mancha ametlikus väljaandes, linki JCCMi veebisaidile, ([13]) kus oli omakorda avaldatud halduslik erikirjeldus, tehniline erikirjeldus ja ka korduma kippuvad küsimused. Hispaania ametiasutused märkisid, et veebisaidil olid esitatud küsimused ja vastused avatud hankemenetluse kohta ning loetelu taristutest, mida oli kasutatud maapealsele digitaaltelevisioonile ülemineku kava elluviimiseks, ning ka nende taristute omanike kontaktandmed; taristute omanikel oli lepingujärgne kohustus tagada kõigile pakkujatele juurdepääs kõnealusele taristule, et rajada lairibaühenduse põhivõrk ([14]).

(22) JCCMile esitati viis pakkumust. Kaks pakkumust – Telecom CLMilt ja äriühingult Telefónica España S.A. (edaspidi „Telefónica“) – vastasid kõigile tehnilistele nõuetele ja need vaadati valikumenetluses läbi.

(23) Telecom CLM pakkus WiMAX-tehnoloogial põhineva traadita võrgu lahendust 100 % kohustuslike sihtpiirkondade ja ligikaudu 56 % täiendavate mittekohustuslike sihtpiirkondade puhul. Ülejäänud mittekohustuslike piirkondade jaoks pakkus Telecom CLM satelliitlahendust. Sellise kombinatsioonlahendusega kavatseti tagada lairibaühenduse põhiteenuse kättesaadavus kõigis (kohustuslikes ja mittekohustuslikes) sihtpiirkondades, mis olid hankedokumentides kindlaks määratud. Telecom CLM pakkus võrgu rajamise ja käitamise maksumuseks 15,85 miljonit eurot ning sai valikumenetluses hinnakriteeriumi eest 1,76 punkti 10st.

(24) Ehkki satelliitlahendus, mida Telecom CLM pakkus ligikaudu 44 % mittekohustuslike sihtpiirkondade puhul, ei vastanud maksimaalse latentsusaja ja värinaga seotud tehnilistele nõuetele, oli Telecom CLMi pakkumus vastuvõetav, sest kõnealused tehnilised nõuded kehtisid üksnes kohustuslike sihtpiirkondade suhtes (vt põhjendus 17 eespool); kohustuslike sihtpiirkondade puhul pakkus Telecom CLM WiMAX-tehnoloogial põhinevat lahendust ja täitis seega vastavaid nõudeid.

([12]) IP-kõne (internetitelefon) on meetod kõne ja multimeediasisu edastamiseks IP-võrkudes (nagu internet). Seega osutatakse kõnesideteenust interneti, mitte üldkasutatava kommuteeritava telefonivõrgu kaudu.

([13]) www.jccm.es/contratacion: see veebisait ei olnud ametliku uurimise ajal enam kättesaadav ja seega ei olnud võimalik selle sisu kontrollida.

([14]) See kohustus oli sätestatud juba JCCMi koostöölepingutes kohalike asutustega, kellele suurem osa asjaomasest passiivsest taristust kuulus. Kõnealused lepingud sõlmiti üleminekuks maapealselt analoogtelevisioonilt maapealsele digitaaltelevisioonile ning nendes oli valdadele ette nähtud kohustus anda taristule juurdepääs lairibavõrkude kasutuselevõtuks edaspidi. Teised asjaomase passiivse taristu omanikud olid Telecom CLM ja Abertis Telecom S.A., kes said maapealsele digitaaltelevisioonile üleminekuks toetust ja kelle toetusleping sisaldas sama kohustust.

(25) Telecom CLM nägi oma pakkumuses ette sidumispunkti rajamise Toledosse ja tingimused, mille alusel tagatakse kolmandast isikust võrguoperaatoritele juurdepääs võrgule. Telecom CLMi pakkumus sai kokku 76,13 punkti 100st (44,93 objektiivsete kriteeriumide ja 31,2 punkti subjektiivsete kriteeriumide eest). Hulgimüügitasandi juurdepääsu hinna kriteeriumi eest sai see 7 punktist 0, sest Telecom CLMi pakutud hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad olid kõrgemad kui Telefónica pakutud hinnad.

(26) Telefónica pakkus kombineeritud tehnoloogialahendust, millega kavatseti katta kõik 311 kohustuslikku sihtpiirkonda WiMAX-võrguga (218 sihtpiirkonda), xDSL-võrguga (58 sihtpiirkonda) ja 3G-mobiiltelefonivõrguga (35 sihtpiirkonda). Ligikaudu kolmandiku mittekohustuslikest piirkondadest kavatses Telefónica katta WiMAX-tehnoloogial põhineva võrguga, ent ligikaudu kaks kolmandikku nendest piirkondadest oleks jäänud võrguga katmata. Telefónica kavatses kasutada suuremas osas enda olemasolevat mobiiltelefonivõrgu taristut ning pakkus võrgu rajamise ja käitamise maksumuseks 16 miljonit eurot; tema pakkumus sai kokku 46,22 punkti 100st (26,07 objektiivsete kriteeriumide ja 20,15 punkti subjektiivsete kriteeriumide eest). Seejuures sai see hinnakriteeriumi eest 10st punktist 0 ja hulgimüügitasandi juurdepääsu hinna kriteeriumi eest 7 punktist 2.

(27) Pärast valikumenetlust sõlmis JCCM 17. augustil 2010 lepingu Telecom CLMiga 15,85 miljoni euro väärtuses. JCCM ja Telecom CLM allkirjastasid lepingu 13. septembril 2010. Telecom CLM hakkas võrku käitama 19. septembril 2012.

(28) 15,85 miljoni euro suurune summa maksti Telecom CLMile välja viie osamaksena ajavahemikul 20. aprillist 2012 kuni 26. novembrini 2012.

(29) Telecom CLM võttis kahel juhul vabatahtlikult meetmeid, et lepingu alusel kättesaadavaks tehtud lairibaühenduse põhivõrgu jõudlust parandada. Esimene uuendus tehti 28. aprillil 2016 – minimaalne allalaadimiskiirus tõsteti 5 megabitile sekundis. Teine uuendus tehti 4. mail 2018 – minimaalne allalaadimiskiirus tõsteti 10 megabitile sekundis.

(30) Meetmetest komisjoni ei teavitatud.

2.4. **Kestus**

(31) Leping sõlmiti viieks aastaks võimalusega seda kahe aasta võrra pikendada; selle aja jooksul pidi edukas pakkuja tagama võrgu käitamise. Lepingut pikendati kaks korda: 2017. aastal ühe aasta võrra 2018. aasta septembrini ja 2018. aastal 2019. aasta septembrini.

2.5. **Abisaaja**

(32) Väidetav abisaaja on Telecom CLM – elektroonilise side teenuseid (televisioon, raadio ja lairiba) pakkuv osaühing, mille peakorter asub Hispaanias Toledos. See on investeerimisühingu Equitix Investment Management Limited kontrolli all. Ligikaudu 45 % Telecom CLMi aktsiatest kuulub JCCMile.

(33) 2008. aastal kuulus Telecom CLMile 138 maapealse analoogtelevisiooni ülekandejaama, mis moodustasid osa ligikaudu 500 ülekandejaamast koosnevast maapealsest televisioonivõrgust Castilla–La Mancha piirkonnas. Maapealsele digitaaltelevisioonile ülemineku raames (2008–2009) sai Telecom CLM avaliku sektori toetust järgmistes summades: i) 13,2 miljonit maapealse digitaaltelevisiooni seadmete paigaldamiseks oma ülekandejaamadesse; ii) 6,4 miljonit eurot Castilla–La Mancha piirkonna võrgu käitamiseks ja hooldamiseks ning iii) 2,26 miljonit eurot, et rajada 20 uut maapealse digitaaltelevisiooni ülekandejaama ([15]).

([15]) Telecom CLM omandas kuus sellist jaama ja kasutas neist ühte lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks.

(34) 1. oktoobril 2014 võttis komisjon vastu otsuse C(2014) 6846 final, milles järeldas, et avaliku sektori toetus, mida Telecom CLM sai, kujutas endast siseturuga kokkusobimatut riigiabi ning et abi tuleb tagasi nõuda ([16]).

(35) Komisjoni otsust selle kohta, et abi tuleb tagasi nõuda, kinnitas Euroopa Kohus oma 26. aprilli 2018. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-91/17 P ja C-92/17 P (Cellnex Telecom *vs.* komisjon) ning 20. septembri 2018. aasta otsuses kohtuasjas C-114/17 P (Hispaania *vs.* komisjon). ([17]) 18. augustiks 2022 oli Telecom CLM tagasi maksnud kogu tagasinõutud abi (põhisumma ja intress), mille ta oli saanud maapealse digitaaltelevisiooni kasutuselevõtuks Castilla–La Mancha piirkonnas (SA.27408).

2.6. **Hispaania telekommunikatsioonituru komisjoni (CMT) läbiviidud uurimine**

(36) 20. detsembril 2010 käivitas CMT omal algatusel haldusmenetluse, et analüüsida lairibaühenduse põhivõrgu käitamise tingimusi, mille suhtes JCCM ja Telecom CLM leppisid kokku 13. septembril 2010 allkirjastatud lepingus, ning nende võimalikku konkurentsivastast mõju.

(37) CMT järeldas oma 23. juuni 2011. aasta otsuses, ([18]) et Telecom CLM pakkus kolmandatele isikutele hulgimüügitasandil bitivooühendust liiga kõrge hinnaga; õigupoolest oli see hind liiga lähedal lairibaühenduse põhiteenuste jaemüügi turuhindadele kõnealuses piirkonnas. CMT oli seisukohal, et hind, millega Telecom CLM pakkus hulgimüügitasandil bitivooühendust, ei oleks võimaldanud jaemüügiteenuseid osutavatel kolmandatel isikutel saavutada piisavat kasumimarginaali, kui nad oleksid lõppkasutajatele jaemüügitasandil lairibateenuste pakkumiseks kasutanud Telecom CLMi hulgimüügitasandi juurdepääsu teenuseid. Peale selle järeldas CMT, et hankedokumendid ega JCCMi ja Telecom CLMi 2010. aasta septembris allkirjastatud leping ei sisaldanud tagastusklauslit, mis tagaks, et valitud pakkuja ei saaks ülemäärast hüvitist juhul, kui lairibateenuste nõudlus piirkonnas kujuneks prognoositust suuremaks, ja mille kohaselt tuleks ülemäärane kasum tagasi maksta.

(38) CMT nägi oma 23. juuni 2011. aasta otsusega ette, et i) Telecom CLM peab vähendama kolmandatelt isikutelt hulgimüügitasandil bitivooühenduse eest küsitavat hinda ning et ii) JCCM peab lisama Telecom CLMiga 2010. aasta septembris allkirjastatud lepingusse tagastusklausli, mis kohustaks Telecom CLMi tagasi maksma võimalikust ülemäärasest kasumist sellise osa, mis vastab 15,85 miljoni euro suuruse summa osakaalule projekti kogukuludes.

2.7. **Hulgimüügitasandi juurdepääsu hindade muutmine ja tagastusmehhanism**

(39) Telecom CLM pakkus võrgu puhul hulgimüügitasandil bitivooühendust, et võimaldada kolmandast isikust operaatoritel osutada sihtpiirkonnas lõppkasutajatele jaemüügitasandil lairibateenuseid, mis vastavad hanke tehnilises kirjelduses jaemüügiteenuste puhul kehtestatud kvaliteedi-, usaldusväärsus- ja kättesaadavusnõuetele. Pärast CMT otsust selle kohta, et Telecom CLMi pakutud esialgne hulgimüügihind (34,50 eurot) oli liiga lähedal jaemüügihindadele, mida ta ise lõppkasutajatele pakkus (37,50 eurot), ning et see oli ühtlasi kõrgem kui hulgimüügitasandi bitivooühenduse hinnad ülejäänud sektoris, vaatas Telecom CLM oma hulgimüügitasandi bitivooühenduse pakkumise läbi, muutis seda, vähendas hinda alates 15. juulist 2011 ning teatas muudatusest CMT-le ja JCCMile, kes kiitsid selle heaks 29. juulil 2011.

(40) Hulgimüügitasandi bitivooühenduse hinda, mis uuesti esitati, vähendati esialgselt 34,50 eurolt 23,70 eurole (31,3 % vähenemine); selle tulemusena olid hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad 36,8 % väiksemad kui Telecom CLMi jaemüügihinnad.

([16]) Komisjoni 1. oktoobri 2014. aasta otsus C(2014) 6846 final riigiabi SA.27408 (C 24/2010, ex NN 37/2010 (ex CP 19/2009)) kohta, mida Castilla–La Mancha ametiasutused andsid maapealse digitaaltelevisiooni kasutuselevõtuks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades Castilla–La Manchas; kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/237771/237771_1657032_272_4.pdf.

([17]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 26. aprill 2018, Cellnex Telecom *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad C-91/17 P ja C-92/17 P, EU:C:2018:284; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. september 2018, Hispaania *vs.* komisjon, C-114/17 P, EU:C:2018:753.

([18]) *Resolución relativa al procedimiento de imposición de condiciones para la explotación de una red de banda ancha en zonas rurales de la Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha* (MTZ 2010/2249), 23.6.2011, kättesaadav aadressil https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025.pdf.

(41) Hankedokumendid ei sisaldanud esialgu tagastusmehhanismi nõuet sellepärast, et seda peeti üleliigseks – arvati, et maksimaalne abisumma (16 miljonit eurot) ei ole võrgu kasutuselevõtuks tõenäoliselt piisav ning et seega ei ole projekt abisaajale tõenäoliselt kasumlik. Sellegipoolest tegi CMT otsuse, et JCCM peaks Telecom CLMi suhtes kehtestama tagastusmehhanismi, et juhul, kui nõudluse suurenemise või äritegevuse näitajate muutumise tulemusena kujuneks võrgu käitamisest saadav kasum suuremaks sektori keskmisest, tagastataks JCCMile ülemäärasest kasumist selline osa, mis vastab saadud abi osakaalule koguinvesteeringus.

(42) Seega teatas JCCM CMT-le järgmisest tagastusmehhanismist:

„Pakkumuses, mille alusel käesolev leping sõlmiti, lähtuti äriplaanist, mille kohaselt oleks lairibateenuste kasutamise määr sihtrühma hulgas 10 %. Seda silmas pidades moodustab aastakäive sõlmitud lepingu eelarvest (15 845 301,84 eurot) eeldatavalt 6,3 %.

Lepingu sihtrühmale pakutava lairibateenuse kasutamise määr vaadatakse läbi võrgu käitamise perioodi iga kalendriaasta esimese kvartali jooksul. Selle läbivaatamise alusel kohaldatakse järgmisi tagastuskriteeriume.

1) Kui teenuseid kasutab kuni 12 % sihtrühmast, siis tagastusklauslit ei kohaldata.

2) Kui teenuseid kasutab rohkem kui 12 % sihtrühmast, kuid mitte üle 15 % sihtrühmast, kohaldatakse järgmist tagastusklauslit:

tagastusmäär (% sõlmitud lepingu väärtusest) = 0,28 × (kasutamismäär (%) – 12 %).

3) Kui teenuseid kasutab rohkem kui 15 % sihtrühmast, kohaldatakse järgmist tagastusklauslit:

tagastusmäär (% sõlmitud lepingu väärtusest) = 0,28 × (kasutamismäär (%) – 2,8 %).“

(43) CMT kiitis väljapakutud muudatused heaks. Telecom CLM ja JCCM koostasid CMT nõutud meetmete võtmiseks 2010. aasta septembris allkirjastatud lepingule lisad. Uus tagastusmehhanism jõustus 1. juunil 2012.

2.8. **Kaebuse esitaja**

(44) Kaebuse esitaja Difusión Herciana S.L. on Hispaanias Madridis asuv osaühing, kes pakub ringhäälingu- ja televisiooniteenustega seotud tuge.

(45) Kaebuse esitaja väitis, et Telecom CLMiga lepingu sõlmimisega anti Telecom CLMile siseturuga kokkusobimatut riigiabi. Ta väitis, et hankemenetluses ei olnud tagatud majanduslikult soodsaima pakkumuse valimist ning et JCCMi sekkumist ei kontrollitud piisaval määral asjakohase avaliku konsultatsiooni ja kaardistamise abil. Kaebuse esitaja oli seisukohal, et enamik projekti sihtpiirkondi olid tegelikkuses „hallid“ piirkonnad 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses, mitte „valged“ piirkonnad. Samuti väitis kaebuse esitaja, et projekt ei olnud tehnoloogianeutraalne, sest selle puhul nähti ette olemasolevate maapealse digitaaltelevisiooni taristute kasutamine. Viimase aspektina märkis kaebuse esitaja, et hinnad, millega Telecom CLM pakkus rajatud lairibaühenduse põhivõrgule hulgimüügitasandi juurdepääsu, olid konkurentsivastase mõjuga ning et JCCMi ja Telecom CLMi 2010. aasta septembris allkirjastatud leping ei sisaldanud tagastusklauslit.

2.9. **Menetluse algatamise põhjused**

(46) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et lepingu sõlmimine Telecom CLMiga kujutas endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning et selle abi andmisel rikuti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 kehtestatud teavitamiskohustust ja rakendamiskeeldu. Eeskätt oli komisjon arvamusel, et lepingu sõlmimisega Telecom CLMiga anti Telecom CLMile majanduslik eelis, olenemata sellest, et leping sõlmiti avatud hankemenetluse tulemusena.

(47) Peale selle väljendas komisjon kahtlust, kas lepingu sõlmimine Telecom CLMiga oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega.

(48) Esiteks leidis komisjon, et JCCM ei korraldanud selle konkreetse avaliku sektori investeeringu küsimuses avalikku konsultatsiooni sidusrühmadega, et teha kindlaks, kas sihtpiirkondades on tehtud või on kavas teha erainvesteeringuid, vaid tegi kättesaadavate andmete põhjal üksnes turuanalüüsi, et tuvastada olemasolevad lairibavõrgud (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 30). Teiseks väljendas komisjon kahtlust selle suhtes, et JCCMi korraldatud hankemenetlus ei vastanud 2009. aasta lairibasuuniste sätetele läbipaistvuse ja majanduslikult soodsaima pakkumuse kohta (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 31). Kolmandaks märkis komisjon, et meetmega ei järgitud 2009. aasta lairibasuuniste tingimust seoses tehnoloogianeutraalsusega (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 32). Neljandaks väljendas komisjon kahtlust selle suhtes, et meetme puhul ei olnud täidetud 2009. aasta lairibasuuniste nõuded, mis käsitlevad hulgimüügitasandi juurdepääsu ja tagastusmehhanismi ülemäärase hüvitamise vältimiseks (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 33). Samuti järeldas komisjon, et kooskõlas Deggendorfi kohtuasjas ([19]) sedastatud põhimõttega tuli meetme kokkusobivuse hindamisel arvesse võtta asjaolu, et Telecom CLM ei olnud veel tagasi maksnud abi, mille komisjon tunnistas siseturuga kokkusobimatuks juhtumis SA.27408 ([20]) (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 37).

(49) Seega ei saanud komisjon välistada, et Telecom CLMiga lepingu sõlmimine 2010. aasta septembris oli siseturuga kokkusobimatu.

3. HISPAANIA KUNINGRIIGI MÄRKUSED

3.1. Üldised märkused

(50) Oma vastuses menetluse algatamise otsuse kohta esitas Hispaania Kuningriik JCCMi märkused ning väitis, et Telecom CLMile ei antud majanduslikku eelist ning et kui vaatamata sellele järeldatakse, et tegemist oli riigiabiga, oli abi kokkusobiv siseturuga, sest see oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega. Peale selle märkis Hispaania Kuningriik, et väidetavat abi tuleb käsitada siseturuga kokkusobivana üldse grupierandi määruse ([21]) alusel.

3.2. Majandusliku eelise puudumine

(51) Hispaania Kuningriigi väitel ei ole menetluse algatamise otsuses osutatud konkreetsele eelisele, mida Telecom CLM väidetavalt sai, vaid üksnes selgitatud, miks ei saa eelise olemasolu välistada. Hispaania Kuningriik juhib tähelepanu asjaolule, et uue taristu hankija ja ainuomanik oli JCCM, mitte Telecom CLM, ning et lairibaühenduse põhivõrgu käitamisega viie aasta jooksul ei teeninud Telecom CLM kasumit.

(52) Hispaania Kuningriik nendib, et eelisega oleks olnud tegemist üksnes juhul, kui Telecom CLMile teenuste eest makstud hüvitis oleks ületanud turuhinda. Avatud hankemenetlusega aga tagati, et riigilt saadud rahaliste vahendite summa piirdus üksnes projekti elluviimiseks minimaalselt vajalikuga.

(53) Hispaania Kuningriik on arvamusel, et eelise olemasolu hindamiseks tuleb võrrelda abisaaja finantsseisundit pärast meetme võtmist ja tema oletatavat finantsseisundit juhul, kui meedet ei oleks võetud. Hispaania Kuningriigi väite kohaselt ei ületanud Telecom CLMile temaga sõlmitud lepingu alusel makstud summad kulusid, mis kaasnesid lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtuga lepingu alusel, ning seega ei olnud Telecom CLMi finantsseisund pärast 2010. aasta septembris lepingu sõlmimist parem.

([19]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. mai 1997, Textilwerke Deggendorf GmbH (TWD) *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon ja Saksamaa Liitvabariik, C-355/95 P, ECLI:EU:C:1997:241.

([20]) Vt joonealune märkus nr 16 eespool.

([21]) Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1) (üldine grupierandi määrus).

(54) Ühtlasi tõdeb Hispaania Kuningriik, et Telecom CLMile antud rahaline toetus võimaldas tal siseneda uuele turule. Siiski ei saa turule sisenemise hõlbustamist tema arvates käsitada riigiabina, kui see turg ei ole andnud kasumit ([22]).

3.3. **Meetme kokkusobivus 2009. aasta lairibasuunistega**

(55) Hispaania Kuningriik ei ole nõus komisjoni analüüsiga menetluse algatamise otsuses ning väidab, et komisjon analüüsis meetme kokkusobivust selle aja seisuga, mil Telecom CLMiga leping sõlmiti. Hispaania Kuningriigi arvates tuleks selleks, et hinnata projekti mõju konkurentsile, võtta analüüsimisel aluseks ajahetk, mil kasutusele võetud lairibaühenduse põhivõrku käitama hakati (2012. aasta september), st pärast seda, kui JCCM ja Telecom viisid sisse CMT nõutud muudatused.

3.3.1. *Konsulteerimine sidusrühmadega*

(56) Mis puudutab konsulteerimist sidusrühmadega, siis väidab Hispaania Kuningriik, et JCCM viis kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega läbi põhjaliku konsulteerimise kõigi pooltega, keda meede mõjutas. Ta juhib tähelepanu sellele, et erinevalt 2013. aasta lairibasuunistest ([23]) ei sisaldanud 2009. aasta lairibasuunised nõuet korraldada avalik konsulteerimine sidusrühmadega, vaid selle asemel oli ette nähtud „põhjalik" konsulteerimine sidusrühmadega. Hispaania Kuningriigi väite kohaselt konsulteeris JCCM mitmel korral kahepoolselt kõigi operaatoritega, kes tol ajal piirkonnas lairibateenuseid juurutasid. Esimesed kontaktid leidsid teadete kohaselt aset ajavahemikul 2009. aasta maist oktoobrini. Asjaomased operaatorid olid JCCMile teada seepärast, et lairibaoperaatoritel on seadusjärgne kohustus esitada igal aastal territoriaalsed kasutuselevõtu kavad. Hispaania Kuningriik märgib, et muudes juhtumites on JCCMi kasutatud meetod olnud komisjonile vastuvõetav põhjaliku konsulteerimisena 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses.

(57) Seoses asjaoluga, et kaebuse esitajaga ei konsulteeritud, juhib Hispaania Kuningriik tähelepanu sellele, et kaebuse esitaja ei olnud CMTs lairibaoperaatorina registreeritud. Hispaania Kuningriik on arvamusel, et võttes arvesse kaebuse esitaja seadusliku esindaja väidetavaid avaldusi 2016. aasta mais JCCMiga peetud kohtumisel, ei olnud kaebuse esitaja kunagi lairibateenuseid osutanud ega olnud sellest edaspidi huvitatud.

3.3.2. *Sihtpiirkondade kaardistamine*

(58) Mis puudutab kahtlusi, mida komisjon väljendas seoses sellega, et JCCM liigitas 461 sihtpiirkonda „valgeteks" piirkondadeks 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses, ja mis põhinesid CMT 23. juuni 2011. aasta otsuses esitatud järeldustel, kinnitab Hispaania Kuningriik uuesti, et kõik 461 sihtpiirkonda olid „valged" piirkonnad 2009. aasta suuniste tähenduses. Hispaania Kuningriik selgitab CMT lahknevat hinnangut sellega, et CMT kaardistas piirkonnad üksnes omavalitsuste tasandil ning liigitas „hallide" sihtpiirkondadena vallad, kus lairibaühendus oli kättesaadav vähemalt 50 %-le elanikkonnast. JCCM aga analüüsis projekti sihtpiirkondi üksikasjalikumalt ning jaotas piirkonna vallad eri asulateks ja tegi selle põhjal kindlaks „valged" piirkonnad.

([22]) Esialgsel uurimisel väitis Hispaania Kuningriik, et ehkki JCCM ei olnud teinud projekti rakendamist Telecom CLMile ülesandeks üldist majandushuvi pakkuva teenusena, saab ta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiviga 2002/22/EÜ (universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (ELT L 108, 24.4.2002, lk 51) võtta meetmeid, et tagada peale universaalteenuste mõiste alla kuuluvate teenuste ka muude teenuste, näiteks lairibateenuste osutamine (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 11). Komisjon käsitles seda väidet menetluse algatamise otsuses ja lükkas selle tagasi (vt menetluse algatamise otsuse põhjendus 20). Hispaania Kuningriik ei esitanud selle punkti kohta tähelepanekuid oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta ning ei väida enam, et projekti elluviimine tehti Telecom CLMile ülesandeks kooskõlas universaalteenuste direktiiviga.

([23]) Komisjoni teatis „ELi suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga" (ELT C 25, 26.1.2013, lk 1) (edaspidi „2013. aasta lairibasuunised").

3.3.3. *Valikumenetlus*

(59) Vastusena komisjon kahtlustele selle kohta, kas JCCMi korraldatud hankemenetlus oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuuniste sätetega läbipaistvuse ja majanduslikult soodsaima pakkumuse kohta, väidab Hispaania Kuningriik, et nn subjektiivsed pakkumuste hindamise kriteeriumid (36/100) olid meelevaldsed ainuüksi seepärast, et neid ei määratud matemaatiliste valemite põhjal. Hispaania Kuningriik osutab varasematele komisjoni otsustele, ([24]) milles komisjon ei pidanud selliseid kvalitatiivseid pakkumuste hindamise kriteeriumeid meelevaldseks, ning on arvamusel, et JCCMi hankemenetluses kasutatud subjektiivsed pakkumuste hindamise kriteeriumid olid kooskõlas Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikas ([25]) kinnitust leidnud normidega. Peale selle märkis JCCM hankedokumentides iga kvalitatiivse kriteeriumi suhtelise kaalu. Mis puudutab komisjoni etteheiteid selle kohta, et pakkumuste hindamise kriteeriumides oli hinnakriteeriumil liiga väike kaal (10/100), siis juhib Hispaania Kuningriik tähelepanu, et nendest pakkumustest, mida ei jäetud lairibaühenduse põhivõrgu tehnilistele nõuetele mittevastavuse tõttu lõplikust valikumenetlusest kõrvale, oli väidetava abisaaja pakkumus kõige madalama hinnaga, ning märgib, et komisjon on hinnakriteeriumi väikest kaalu aktsepteerinud muudes juhtumites ([26]). Hispaania Kuningriik nendib lisaks, et CMT ei osutanud oma 23. juuni 2011. aasta otsuses probleemidele selles küsimuses, ning viitab komisjoni varasematele otsustele, milles hinnakriteeriumile omistatud väikest kaalu ei peetud problemaatiliseks ([27]).

3.3.4. *Tehnoloogianeutraalsus*

(60) Hankemenetluse esemeks olnud projekti tehnoloogianeutraalsuse küsimuses on Hispaania Kuningriik seisukohal, et meetme ülesehitusega ei soositud konkreetset tehnoloogiat ega võrguplatvormi. Ta osutab hankedokumentides esitatud tehnilisele kirjeldusele ja juhib tähelepanu, et JCCM ei nõudnud pakkujatelt konkreetse tehnoloogialahenduse kasutuselevõtmist. Selle asemel kutsus ta pakkujaid üles esitama lahendust, mida nad peavad iga piirkonna jaoks sobivaimaks. Hispaania Kuningriik väidab, et hankemenetluses sõlmitud leping võimaldas kasutusele võtta ükskõik millise tehnoloogialahenduse, mis vastab võrgu tehnilistele nõuetele. Näitena juhib Hispaania Kuningriik tähelepanu asjaolule, et kahel hankemenetluses kvalifitseerunud pakkujal olid erinevad tehnoloogialahendused ja tehnoloogiakombinatsioonid.

(61) Hispaania Kuningriik põhjendab, et olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni taristu taaskasutamise võimalusele viidati hankedokumentides sellepärast, et tagada vastavus 2009. aasta lairibasuunistele. Hispaania Kuningriik märgib, et 2009. aasta lairibasuuniste kohaselt peaksid ametiasutused kaaluma võimalust taaskasutada olemasolevat taristut, kui see on teostatav. Hispaania Kuningriik rõhutab, et olemasoleva taristu taaskasutamise võimalust pakuti kõigile huvitatud pakkujatele ning olemasolevale taristule tugineti kõigis pakkumustes peale ühe.

3.3.5. *Hulgimüügitasandi juurdepääs ja tagastusklausel*

(62) Mis puudutab komisjoni kahtlusi seoses Telecom CLMi pakutud hulgimüügitasandi juurdepääsu tingimuste kokkusobivuse ja lepingulise tagastusmehhanismi puudumisega, siis juhib Hispaania Kuningriik oma märkustes tähelepanu üksnes sellele, et need küsimused olid 29. juuliks 2011 lahendatud. CMT 23. juuni 2011. aasta otsuse alusel vähendas Telecom CLM kolmandatelt isikutelt hulgimüügitasandi juurdepääsu eest küsitud hinda märkimisväärselt ning JCCMi ja Telecom CLMi lepingusse lisati tagastusklausel.

([24]) Nt otsus kohtuasjas T-169/00, Esedra *vs.* komisjon, EU:T:2002:40.

([25]) Hispaania Kuningriik osutab kohtuasjale C-513/99, Concordia Bus Finland, EU:C:2002:495.

([26]) Hispaania Kuningriik selgitas esialgsel uurimisel, et hinnakriteeriumile omistatud kaal oli väike ühelt poolt seepärast, et JCCM pidi saama võrgu omanikuks ja oli seega huvitatud muudest kvalitatiivsetest kriteeriumidest, ning teisalt seepärast, et kättesaadavat 16 miljoni euro suurust abisummat ei peetud võrgu kasutuselevõtuks piisavaks, mistõttu oli ootuspärane, et hinnakriteerium on ebaoluline (arvestades, et kõik pakkujad vajavad võrgu kasutuselevõtuks kogu 16 miljoni euro suurust summat); seda silmas pidades oleks hinnakriteeriumi ületähtsustamisega antud märkimisväärne eelis operaatoritele, kellel oli selles piirkonnas taristu juba olemas. Hispaania Kuningriik viitab lisaks juhtumile N323/2009, vt joonealune märkus nr 27 allpool.

([27]) Hispaania Kuningriik viitab komisjoni 14. detsembri 2009. aasta otsusele C(2009) 10259 final riigiabi N 323/2009 (SA.28665) kohta (lairibaühendus Astuuria maapiirkondades), kus komisjon tunnistas siseturuga kokkusobivaks abi, mis anti sellise hankemenetluse tulemusena, mille raames hinnafaktori ja projekti rahalise elujõulisuse kriteeriumi kaal oli maksimaalselt 15 punkti kokku 90 punktist. Otsus on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/231480/231480_1087482_29_1.pdf.

3.3.6. *Üldine grupierandi määrus*

(63) Hispaania Kuningriik on samuti seisukohal, et kui lepingu sõlmimine kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kuulub see üldise grupierandi määruse kohaldamisalasse ja on selle määruse sätteid arvesse võttes kokkusobiv siseturuga. Hispaania Kuningriik väidab, et üldise grupierandi määruse artikli 58 alusel kohaldatakse määrust ebaseadusliku üksikabi suhtes tagasiulatuvalt ning et üldise grupierandi määruse jõustumise kuupäeval 1. juulil 2014 olid kõik lairibaühenduse meetmete suhtes kohaldatavad üldise grupierandi määruse artikli 52 tingimused täidetud.

3.3.7. Deggendorfi kohtuasja põhimõte

(64) Hispaania Kuningriik väidab, et abimeetme kokkusobivuse hindamisel ei saa kohaldada Deggendorfi ([28]) kohtuasjas sätestatud põhimõtet. Seega tuleks asjaolu, et Telecom CLM ei olnud tagasi maksnud abi, mis tunnistati siseturuga kokkusobimatuks komisjoni otsuses juhtumi SA.27408 ([29]) kohta, pidada kokkusobivuse hindamise seisukohast ebaoluliseks.

4. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

(65) Menetluse algatamise otsuse kohta esitas komisjonile märkused üks huvitatud isik – väidetav abisaaja Telecom CLM.

4.1. **Üldised märkused**

(66) Telecom CLM keskendub oma väidetes suuremas osas samadele punktidele nagu Hispaania Kuningriik. Esiteks väidab Telecom CLM, et ta ei saanud mingisugust majanduslikku eelist. Teiseks on Telecom CLM arvamusel, et meede ei olnud valikuline ega kahjustanud liikmesriikidevahelist kaubandust. Kolmandaks märgib Telecom CLM, et isegi kui lepingu sõlmimist tulekski pidada riigiabiks, oleks see siseturuga kokkusobiv ELi toimimise lepingu artikli 106 lõike 2, komisjoni otsuse 2005/842/EÜ (edaspidi „üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlev 2005. aasta otsus"), ([30]) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c, 2009. aasta lairibasuuniste ja ka üldise grupierandi määruse alusel.

4.2. **ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohase abi puudumine**

4.2.1. *Majanduslik eelis*

(67) Telecom CLM väidab, et Telecom CLMi ja JCCMi vahel 2010. aasta augustis sõlmitud ja 2010. aasta septembris allkirjastatud lepingu puhul oli tegemist ülesande andmise aktiga, mille alusel JCCM andis Telecom CLMile ülesande osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust. Seda asjaolu silmas pidades väidab Telecom CLM, et hüvitise puhul, mida JCCM maksis Telecom CLMile kokkulepitud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest, olid täidetud Euroopa Kohtu Altmarki kohtuasjas tehtud otsuses ([31]) sätestatud põhimõtted. Samuti väidab Telecom

([28]) Vt joonealune märkus 19 eespool.
([29]) Vt joonealune märkus 16 eespool.
([30]) Komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsus 2005/842/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 312, 29.11.2005, lk 67) (üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlev 2005. aasta otsus).
([31]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. juuli 2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg *vs.* Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

CLM, et täidetud olid kõik neli ([32]) Euroopa Kohtu Altmarki kohtuasjas kehtestatud tingimust; sellest tulenevalt ei antud lepingu sõlmimisega Telecom CLMile majanduslikku eelist ning see ei kujutanud endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(68) Teisalt väidab Telecom CLM, et ta ei saanud majanduslikku eelist seepärast, et i) kasutusele võetud lairibataristu omandas otse JCCM; ii) abisaaja valiti kooskõlas kohaldatavate normidega korraldatud avatud hankemenetluse tulemusena; iii) Telecom CLMi finantsseisund ei olnud pärast lepingu sõlmimist parem kui see oleks olnud ilma lepingu sõlmimiseta; iv) turg, millele Telecom CLM sai lihtsama juurdepääsu, ei olnud kasumlik. Viimase punktina märgib Telecom CLM, et isegi kui majanduslik eelis oli olemas, ei ole komisjon seda tuvastanud.

4.2.2. *Valikulisus, konkurentsi moonutamine ja mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele*

(69) Mis puudutab ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud ülejäänud nõudeid, siis ei ole Telecom CLM nõus väidetega, et leping sõlmiti valikuliselt, et see kahjustas või ähvardas kahjustada konkurentsi ning et see kahjustas liikmesriikidevahelist kaubandust, võttes arvesse, et komisjon ei tõendanud ega selgitanud piisavalt, miks need tingimused olid täidetud.

4.3. **Väidetava abi kokkusobivus siseturuga**

(70) Telecom CLMi arvamuse kohaselt on väidetav abi kokkusobiv siseturuga.

4.3.1. *ELi toimimise lepingu artikli 106 lõige 2 ja üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlev 2005. aasta otsus*

(71) Telecom CLM on seisukohal, et isegi kui komisjon järeldaks, et Telecom CLMiga lepingu sõlmimise puhul ei olnud kõik neli Altmarki tingimust täidetud, oli see siseturuga kokkusobiv ELi toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 ja üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitleva 2005. aasta otsuse alusel. Telecom CLM väidab, et lepingu allkirjastamisega 2010. aasta septembris andis JCCM talle ülesande osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust ning et talle hüvitisena makstud 15,85 miljoni euro suurune summa ei ületanud kulusid, mida ta lepinguga võetud avaliku teenindamise kohustuste täitmisel kandis. Telecom CLMi arvamuse kohaselt kuulub lepingu sõlmimine üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitleva 2005. aasta otsuse kohaldamisalasse, sest Telecom CLMi keskmine aastakäive enne maksustamist oli kahel lepingu sõlmimisele eelnenud aastal alla 100 miljoni euro ning talle makstud hüvitise suurus jäi alla 30 miljoni euro aastas (need künnised on sätestatud üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlevas 2005. aasta otsuses).

4.3.2. *ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkt c ja 2009. aasta lairibasuunised*

(72) Oma tähelepanekutes lepingu sõlmimise kokkusobivuse kohta siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja 2009. aasta lairibasuuniste alusel kordab Telecom CLM suures osas väiteid, mille Hispaania Kuningriik esitas vastusena menetluse algatamise otsusele.

([32]) Neli Altmarki tingimust on järgmised:
abi saav ettevõtja peab olema reaalselt vastutav avaliku teenindamise kohustuste täitmise eest ja need kohustused peavad olema täpselt määratletud;
hüvitise arvutamise aluseks olevad parameetrid peavad olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud, et vältida majandusliku eelise andmist, mis võiks soosida hüvitist saavat ettevõtjat võrreldes konkureerivate ettevõtjatega;
hüvitis ei tohi olla suurem, kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuste täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades kohustuste täitmisega seotud tulu ja mõistlikku kasumit; ning
kui avaliku teenindamise kohustusi täitvat ettevõtjat ei valitud konkreetsel juhul avalikus hankemenetluses, mis võimaldab valida välja pakkuja, kes suudab osutada nimetatud teenuseid üldsusele kõige odavamalt, peab sobiva hüvitise suurus olema kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida tavapärane, hästi korraldatud juhtimise ja asjaomaste avaliku teenindamise nõuete täitmiseks sobivate transpordivahenditega varustatud ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades nende kohustuste täitmisega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.

(73) Telecom CLMi märkused selle kohta, kuidas JCCM kaardistas sihtpiirkonnad ja konsulteeris sidusrühmadega, kattuvad sisuliselt Hispaania Kuningriigi seisukohtadega, mis on kokku võetud eespool punktides 3.3.1 ja 3.3.2.

(74) JCCMi korraldatud avatud hankemenetluse küsimuses on Telecom CLM seisukohal, et JCCM kasutas *kvalitatiivseid* pakkumuste hindamise kriteeriumeid kooskõlas hanke-eeskirjadega – eeskätt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/18/EÜ ([33]) – ja ka 2009. aasta lairibasuunistega. Telecom CLMi arvates tõlgendab komisjon *majanduslikult soodsaima pakkumuse* mõistet valesti, sest võrdsustab selle *madalaima hinnaga pakkumusega*. Kõik ülejäänud väited sellega seoses kattuvad sisuliselt Hispaania Kuningriigi seisukohaga, mis on kokku võetud eespool punktis 3.3.3.

(75) Telecom CLMi tähelepanekud hanke tehnoloogianeutraalsuse, hulgimüügitasandi juurdepääsu kohustuse ja tagastusklausli kohta kattuvad samuti sisuliselt Hispaania Kuningriigi seisukohtadega, mis on kokku võetud eespool punktides 3.3.4 ja 3.3.5.

4.3.3. *Üldine grupierandi määrus*

(76) Telecom CLM väidab lisaks, et meetme suhtes oli tagasiulatuvalt kohaldatav üldise grupierandi määrus ning et üldise grupierandi määruse jõustumise kuupäeva, 1. juuli 2014. aasta seisuga olid täidetud kõik selle määruse nõuded. Telecom CLM on seisukohal, et üldise grupierandi määruse kohaldamist Telecom CLMi suhtes ei välistanud asjaolu, et talle ebaseaduslikult antud abi ei olnud tagasi makstud (juhtumis SA.27408 ([34])). Selles küsimuses väidab Telecom CLM, et üldise grupierandi määruse artikli 1 lõike 4 punkti a kohaldatakse üksnes abikavade suhtes, samal ajal kui käesoleva meetme puhul oli tegemist üksikmeetmega. Peale selle ei olnud 1. juulil 2014 – kuupäev, mil üldise grupierandi määrus jõustus ja seda hakati seega meetme suhtes kohaldama – juhtumis SA.27408 veel antud korraldust ebaseaduslik abi tagasi maksta, sest seda korraldust sisaldav lõplik otsus võeti juhtumis SA.27408 vastu alles 1. oktoobril 2014.

4.3.4. *Deggendorfi kohtupraktikast tulenev põhimõte*

(77) Telecom CLM väidab, et saadud abi, mida käsitleti juhtumis SA.27408, ja asjaolu, et see ei olnud tagasi makstud, ei oma meetme kokkusobivuse seisukohast tähtsust. Samuti on Telecom CLM seisukohal, et juhtumis SA.27408 käsitletud saadud ebaseadusliku abi tagasimaksmine ei ole enam vajalik, sest Telecom CLM oli kõik talle kuulunud maapealse digitaaltelevisiooni edastamise seadmed 2013. aasta maiks JCCMile üle andnud.

5. **MEETME HINDAMINE**

5.1. **ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohase riigiabi olemasolu**

(78) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt „on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.

(79) Sellest järeldub, et meede on riigiabi, kui see vastab kõikidele järgmistele tingimustele: i) meetme abisaaja peab olema ettevõtja; ii) meede peab olema võetud riigi ressurssidest ja olema seostatav riigiga; iii) meede peab andma ettevõtjale majandusliku eelise; iv) majanduslik eelis peab olema valikuline; v) meede peab olema kahjustanud kaubandust ja konkurentsi.

5.1.1. *Ettevõtja*

(80) Ettevõtjad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on kõik majandustegevusega tegelevad üksused, olenemata nende õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist ([35]).

([33]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, 30.4.2004, lk 114).

([34]) Vt joonealune märkus 16 eespool.

([35]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. jaanuar 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA jt, C-222/04, EU:C:2006:8, punkt 107.

(81) Meetme puhul on otsene abisaaja Telecom CLM.

(82) 17. augustil 2010 sõlmiti Telecom CLMiga leping lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks ja käitamiseks Castilla–La Mancha piirkonna valdade teenindamata maa-asulates; lepingu maksumus oli 15,85 miljonit eurot. Telecom CLM pidi arendama ja rajama lairibaühenduse põhivõrgu JCCMi jaoks ning talle anti esialgu viieks aastaks õigus seda võrku käitada. Võrgu käitamise õigust pikendati hiljem kahel korral ühe aasta võrra (2019. aasta septembrini).

(83) Telecom CLM kasutas taristut vahetult selleks, et osutada hulgimüügiteenuseid juurdepääsu taotlejatele ja jaemüügitasandi lairibateenuseid (sh IP-kõne) sihtpiirkondades asuvatele lõppkasutajatele. See kujutab endast majandustegevust. Seega käsitatakse Telecom CLMi ettevõtjana ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.1.2. *Riigi ressursid ja riigiga seostatavus*

(84) Riigi ressursid hõlmavad kõiki avaliku sektori ressursse, ([36]) sealhulgas riigisiseste üksuste (detsentraliseeritud, föderaalsete, piirkondlike või muude üksuste) ([37]) ressursse, ning teatavatel tingimustel ka eraõiguslike asutuste ressursse. Juhtudel, kus avaliku sektori asutus annab abisaajale eelise, on meede riigiga seostatav isegi siis, kui kõnealune asutus on muudest avaliku sektori asutustest õiguslikult sõltumatu.

(85) Käesolevas juhtumis rahastasid meedet võrdsetes osades Hispaania valitsus ja JCCM (riigisisene üksus ja piirkondlik avaliku sektori asutus) ning meede võeti JCCMi korraldatud hankemenetluse kaudu. Seega järeldab komisjon, et meede võeti riigi ressurssidest ja see oli seostatav Hispaania Kuningriigiga.

5.1.3. *Majanduslik eelis*

(86) Eelis ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on iga majanduslik kasu, mida ettevõtja ei oleks saanud tavalistes turutingimustes, st riigi sekkumiseta ([38]).

5.1.3.1. Telecom CLMile ei antud ülesannet osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust

(87) Altmarki kohtuotsuse ([39]) kohaselt ei kujuta ELi toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise riiklik rahastamine endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses eelist, kui täidetud on neli põhitingimust ([40]).

(88) Neli Altmarki tingimust on järgmised:

1) abi saav ettevõtja peab olema reaalselt vastutav avaliku teenindamise kohustuste täitmise eest ja need kohustused peavad olema täpselt määratletud;

2) hüvitise arvutamise aluseks olevad parameetrid peavad olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud, et vältida majandusliku eelise andmist, mis võiks soosida hüvitist saavat ettevõtjat võrreldes konkureerivate ettevõtjatega;

3) hüvitis ei tohi olla suurem, kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuste täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades kohustuste täitmisega seotud tulu ja mõistlikku kasumit, ning

4) kui avaliku teenindamise kohustusi täitvat ettevõtjat ei valitud konkreetsel juhul avalikus hankemenetluses, mis võimaldab valida välja pakkuja, kes suudab osutada nimetatud teenuseid üldsusele kõige odavamalt, peab sobiva hüvitise suurus olema kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida tavapärane, hästi korraldatud juhtimise ja asjaomaste avaliku teenindamise nõuete täitmiseks sobivate vahenditega varustatud ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades nende kohustuste täitmisega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.

([36]) Kohtuotsus, Esimese Astme Kohus, 12. detsember 1996, Air France *vs.* komisjon, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, punkt 56.
([37]) Kohtuotsus, Esimese Astme Kohus, 6. märts 2002, Territorio Histórico de Álava jt *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad T-92/00 ja 103/00, ECLI:EU:T:2002:61, punkt 57.
([38]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 1999, Hispaania *vs.* komisjon, C-342/96, EU:C:1999:210, punkt 41.
([39]) Vt joonealune märkus 31 eespool.
([40]) Vt joonealune märkus 32 eespool.

(89) Esimese tingimuse kohaselt peab üldist majandushuvi pakkuva teenuse eest riiklikust rahastamismehhanismist abi saavale ettevõtjale olema ametlikult antud ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust ning vastavad kohustused peavad olema selgelt määratletud.

(90) Hispaania Kuningriigi arvates ei ole üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesannet aga antud (vt punkt 3.2 eespool). Telecom CLM väidab, et temaga sõlmitud leping kujutas endast ülesande andmise akti, mille alusel JCCM andis Telecom CLMile ülesande osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust (vt põhjendus 67 eespool).

(91) Altmarki esimese tingimuse kohase ülesande andmise akti olemasoluks peab avaliku teenindamise ülesanne olema antud aktiga, mis võib olla leping. Selles aktis tuleb aga muude aspektide hulgas vähemalt sätestada hüvitise väljaarvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetrid ning ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasinõudmise kord ([41]).

(92) JCCMi ja Telecom CLMi leping ei sisaldanud tagastusklauslit ning seega korda ülemääraste hüvitiste maksmise vältimiseks ja tagasinõudmiseks. Tagastusmehhanism lisati lepingusse alles 2011. aasta juulis pärast CMT sekkumist, see tähendab peaaegu aasta pärast lepingu sõlmimist ja allkirjastamist (vastavalt 2010. aasta augustis ja septembris).

(93) Peale selle ei osutata Telecom CLMiga sõlmitud lepingus sellele, et Telecom CLMile antakse ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust või täita muid avaliku teenindamise kohustusi, samuti ei sätestata selles Telecom CLMile üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest makstava hüvitise väljaarvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetreid. Sellest nähtub ühtlasi, et JCCMil ei olnud kavatsust anda lepingu sõlmimisega Telecom CLMile ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust või täita muid avaliku teenindamise kohustusi. Seega ei saa järeldada, et JCCM andis hankemenetluse alusel lepingu sõlmimise ja allkirjastamisega Telecom CLMile ülesande täita avaliku teenindamise kohustusi.

(94) Nelja Altmarki kriteeriumi kumulatiivse laadi tõttu käsitatakse hüvitist juhul, kui mis tahes nimetatud kriteerium ei ole täidetud, eelisena ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Kuna käesoleval juhul ei ole täidetud vähemalt üks neljast Altmarki kriteeriumist, järeldab komisjon, et väide, mille kohaselt JCCM andis lepingu sõlmimisega Telecom CLMile ülesande osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust, tuleb seega tagasi lükata.

5.1.3.2. Lepingu sõlmimine majandusliku eelisena

(95) JCCM sõlmis Telecom CLMiga lepingu lairibaühenduse põhivõrgu (mille JCCM pidi otse omandama) rajamiseks ja selle võrgu käitamiseks viie aasta jooksul (Telecom CLMi enda majandusliku riskiga), kusjuures seda perioodi oli võimalik veel kahe aasta võrra pikendada. Telecom CLM sai 15,85 miljonit eurot, mis maksti välja viie osamaksena ajavahemikul 20. aprillist 2012 kuni 26. novembrini 2012 pärast seda, kui lairibaühenduse põhivõrgu taristu oli valmis.

(96) Sellest tulenevalt sai Telecom CLM lisaks lairibaühenduse põhivõrgu (mille JCCM omandas) kasutuselevõtu eest makstud summale õiguse käitada võrku vähemalt viie aasta jooksul ning seega oli tal õigus saada majanduslikku kasu, mis tuleneb võrgu kasutamisest nii hulgimüügi- kui ka jaemüügiteenuste osutamiseks.

(97) Komisjon on seisukohal, et võttes arvesse Telecom CLMi arveid, mille ta JCCMile lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu protsessis väljastas, JCCMi tehtud uuringuid sihtpiirkondades lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu maksumuse kohta (vt põhjendus 13 eespool) ning Hispaania Kuningriigi ja Telecom CLMi esitatud seisukohti, kattis sõlmitud lepingu summa 15,85 miljonit eurot põhimõtteliselt kulud, mis kaasnesid lairibaühenduse põhivõrgu rajamisega. Lisaks võrgu kasutuselevõtule sai Telecom CLM aga ka majanduslikku kasu, mis lairibaühenduse põhivõrgust tulenes, st hulgimüügitasandi juurdepääsu teenuste kaubanduslikul eesmärgil osutamisest elektroonilise side operaatoritele ning ka lairibaühenduse põhiliste jaemüügiteenuste (sh IP-kõne teenused) osutamisest lõppkasutajatele vähemalt viie aasta jooksul.

([41]) Vt komisjoni teatis Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012, lk 4), punkt 52.

(98) Operaatoritel, kes kasutavad abi saanud taristut lõppkasutajatele teenuste osutamiseks, on eelis, kui nad saavad taristu kasutamisest majanduslikku kasu, mida nad tavalistes turutingimustes ei oleks saanud. ([42]) Lairibataristu puhul on riiklikult rahastatud taristut lõppkasutajatele teenuste osutamiseks kasutavatel operaatoritel eelis juhul, kui nad maksavad kõnealuse taristu kasutamise õiguse eest vähem, kui nad maksaksid sarnase taristu kasutamise õiguse eest tavalistes turutingimustes ([43]).

(99) Lepingu sõlmimisega võttis Telecom CLM võrgu JCCMi kulul kasutusele ning sai õiguse JCCMile kuuluvat lairibaühenduse põhivõrku vähemalt viie aasta jooksul tasuta käitada ja kasutada. Tavalistes turutingimustes teenivad lairibataristu operaatorid/omanikud tulu sellega, et teevad võrgu kättesaadavaks teistele operaatoritele või osutavad jaemüügiteenuseid lõppkasutajatele. Peale selle maksavad juurdepääsu taotlejad võrgu operaatoritele/omanikele hulgimüügitasandi kasutusõiguse eest. Seega oleks JCCM saanud kasutusele võetud võrgu juurdepääsu taotlejatele kättesaadavaks tegemisest ja lõppkasutajatele teenuste osutamisest tulu. Sama kehtis Telecom CLMi puhul, kes müüs lõppkasutajatele lairiba jaemüügiteenuseid (sh IP-kõne) ja hulgimüügitasandi teenuseid kolmandatele isikutele enda majandusliku kasu huvides.

(100) Hispaania Kuningriigi ja Telecom CLMi väite kohaselt ei ole Telecom CLM saanud majanduslikku eelist ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, arvestades, et Telecom CLMi väljaarendatud taristu omandas otseselt JCCM, et avatud hankemenetlusega tagati Telecom CLMile antud rahaliste vahendite summa piirdumine minimaalselt vajalikuga, et Telecom CLMi finantsseisund ei olnud pärast lepingu sõlmimist parem kui enne seda ning et Telecom CLMi käitatud lairibaühenduse põhivõrk ei olnud kasumlik (vt põhjendused 51–54 ning 68 eespool).

(101) Nagu on kirjeldatud eespool (vt põhjendused 95–99), sai Telecom CLM vaatamata asjaolule, et kasutusele võetud uue lairibaühenduse põhivõrgu omandas otseselt JCCM, mitte Telecom CLM, ainuõiguse käitada võrku viie aasta jooksul; seega sai Telecom CLM tänu sõlmitud lepingule majandusliku eelise.

(102) Mis puudutab väidet, et lairibaühenduse põhivõrk, mida Telecom CLM viie aasta ja seejärel veel kahe aasta jooksul käitas, ei olnud kasumlik, siis ei esitanud Hispaania Kuningriik ega Telecom CLM tõendeid selle väite põhjendamiseks. Igal juhul ei oma see väide tähtsust selle kindlaksmääramisel, kas Telecom CLM sai lepingu sõlmimisel majandusliku eelise. Määrava tähtsusega on see, kas avaliku sektori asutused käitusid nii, nagu turumajanduse tingimustes tegutsev operaator oleks käitunud sarnases olukorras. Turumajanduse tingimuses tegutsev operaator ei oleks sarnases olukorras, nagu oli JCCM, aga lubanud lairibaühenduse põhivõrgu operaatoril kasutada kõnealust taristut pärast võrgu rajamist viie aasta ja seejärel veel kahe aasta jooksul oma majandusliku kasu huvides, nõudmata selle eest turuhinnale vastavat tasu. Sarnases olukorras nagu oli JCCM, oleks turumajanduse tingimustes tegutsev operaator otsinud võimalusi, et saada ise võimalikult suurt majanduslikku kasu. Hispaania Kuningriik ei esitanud aga mingeid tõendeid selle kohta, et turuosaline oleks andnud lairibataristu kasutamise õiguse ilma igasugust tasu nõudmata. Selle asemel nähtub kättesaadavatest dokumentidest, et Telecom CLM sai sõlmitud lepingu alusel käitada taristut ja osutada oma teenuseid (sh IP-kõne) tasu eest hulgimüügitasandi juurdepääsu taotlejatele ja lõppkasutajatele oma majandusliku riskiga ja oma majandusliku kasu huvides, maksmata JCCMile (st omanikule) turuhinnale vastavat tasu.

(103) Komisjon märgib täiendavalt, et avatud, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusvaba hankemenetlusega on võimalik abi teatavatel asjaoludel välistada kontsessiooni andmisega taristu käitamiseks, sealhulgas juhul, kui see õigus antakse positiivse hinna eest. Kõnealuse hankemenetluse puhul aga ei ole Telecom CLMi majandusliku eelise olemasolu välistatud, sest abisaaja ei pidanud taristu omanikule maksma taristu käitamise eest positiivset hinda. Sõlmitud leping võimaldas Telecom CLMil tegeleda majandustegevusega, st käitada ja kasutada taristut enda majandusliku kasu huvides viie aasta ja seejärel veel kahe aasta jooksul tingimustel, mis turul muul juhul kättesaadavad ei ole.

([42]) Vt komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses (ELT C 262, 19.7.2016, lk 1) (teatis riigiabi mõiste kohta), punkt 223.

([43]) Vt teatis riigiabi mõiste kohta (joonealune märkus nr 42 eespool), punkt 223.

(104) Mis puudutab abisaaja finantsseisundit pärast meedet ja tema oletatavat finantsseisundit juhul, kui meedet ei oleks võetud, siis on komisjon seisukohal, et selle üldpõhimõtte arvessevõtmine ei muuda Telecom CLMi majandusliku eelise olemasolu analüüsi tulemust. Hispaania Kuningriik ja Telecom CLM väidavad, et Telecom CLMile makstud hüvitis ei olnud suurem kui tema kulud ning et seega ei olnud Telecom CLM pärast lepingu sõlmimist 2010. aasta septembris paremas finantsseisundis. Selle seisukoha puhul ei ole aga arvesse võetud asjaolu, et Telecom CLM sai ühtlasi õiguse käitada ja kasutada lairibaühenduse põhivõrgu taristut enda majandusliku kasu huvides viie aasta ja seejärel veel kahe aasta jooksul, ilma et ta oleks pidanud selle eest omanikule (JCCMile) maksma turuhinnale vastavat tasu.

(105) Seepärast järeldab komisjon, et lepingu sõlmimisega andis JCCM Telecom CLMile eelise, mida tavalistes turutingimustes antud ei oleks.

5.1.4. *Valikulisus*

(106) Selleks et kuuluda ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse, peab riigi meede soodustama „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“. Meede soodustab Telecom CLMi, kes on ainus abisaaja.

(107) Meede on suunatud ühele elektroonilise side sektoris tegutsevale ettevõtjale ning kõrvale on jäetud kõik teised selles sektoris tegutsevad ettevõtjad. Peale selle on meede ette nähtud kasutamiseks üksnes lairibaühenduse põhivõrgu operaatoritele ja see ei ole seotud üldsuse huvides arendatava taristu käitamisega, mis oleks mittediskrimineerivatel tingimustel avatud ükskõik kellele.

(108) Kuna käesolev juhtum käsitleb üksikabimeedet, võimaldab majandusliku eelise tuvastamine (vt põhjendused 95–105 eespool) eeldada, et meede on valikuline ([44]). Igal juhul ei paista, et teised sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras olevad sama sektori või muude sektorite ettevõtjad saaksid kasu samast eelisest.

(109) Seega järeldab komisjon, et meede oli valikuline.

5.1.5. *Mõju kaubandusele ja konkurentsile*

(110) Avaliku sektori toetus ettevõtjatele on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel riigiabi üksnes siis, kui see „kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi“ ja ainult selles ulatuses, milles see „kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“. Vastavalt liidu kohtute praktikale seostatakse liikmesriikidevahelisele kaubandusele avaldatava mõju mõistet konkurentsi moonutamise mõistega ning sageli on need omavahel lahutamatult seotud. Sellega seoses on Euroopa Kohus märkinud, et eeskätt juhul, kui riigi antud rahaline abi tugevdab ühe ettevõtja positsiooni võrreldes teiste liidusiseses kaubanduses konkureerivate ettevõtjatega, tuleb eeldada, et kõnealune abi kahjustab viimati nimetatud ettevõtjaid ([45]).

(111) Hispaania lairibasektoris rahastab lairibaühenduse põhivõrkude väljaarendamist ja käitamist kogu riigis olulisel määral erasektor. Seega ei ole kaubandusele avaldatav mõju ja konkurentsi moonutamine välistatud.

(112) Lairibaühenduse põhivõrkude väljaarendamine ja käitamine kujutab endast teenust liberaliseeritud sektoris, kus tavaliselt on või võib olla konkurents. Telecom CLM tegutseb selles sektoris ja on saanud JCCMilt rahalise eelise, mis võib parandada tema konkurentsiseisundit võrreldes teiste selles sektoris tegutsevate ettevõtjatega.

([44]) Vt järgmised kohtuasjad: komisjon *vs.* MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, punkt 60; Belgia *vs.* komisjon, C-270/15 P, ECLI:EU:C:2016:489, punkt 49; Kreeka *vs.* komisjon, T-314/15, ECLI:EU:T:2017:903, punkt 79.

([45]) Kohtuotsus, Esimese Astme Kohus, 4. aprill 2001, Regione Friuli Venezia Giulia *vs.* komisjon, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, punkt 41.

(113) JCCMi sekkumine lairibaühenduse põhivõrgu väljaarendamisse ja käitamisse piirkonna valdades asuvas 461 teenindamata maa-asulas muutis turutingimusi vastaval ajal. Meetme tulemusena said nendes piirkondades asuvad füüsilised isikud ja ettevõtjad valida Telecom CLMi pakutud lairibaühenduse põhiteenused (sh IP-kõne), selle asemel et valida muud, tõenäoliselt kallimad turupõhised lahendused, nt satelliitühendus.

(114) Lairibaühenduse põhivõrkude taristu väljaarendamise ja käitamise ning jaemüügitasandil lairibateenuste osutamisega tegelevad ettevõtjad saavad konkureerida liidusiseses kaubanduses, sest paljud neist tegutsevad enam kui ühes liikmesriigis. Elektroonilise side teenuste turud (sh lairibaühenduse hulgimüügi- ja jaemüügiturud) on avatud ettevõtjate- ja teenuseosutajatevahelisele konkurentsile. Seega võib järeldada, et Telecom CLMile antud rahaline eelis kahjustas teisi nendel turgudel ja enam kui ühes liikmesriigis tegutsevaid ettevõtjaid.

(115) Seepärast järeldab komisjon, et meede võis moonutada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust.

5.1.6. *Järeldus*

(116) Komisjon järeldab, et meede kujutas endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.2. **Abi seaduslikkus**

(117) Hispaania Kuningriik ei teatanud meetmest komisjonile, nagu on nõutud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 (vt põhjendus 30 eespool). Seega järeldab komisjon, et meede oli ebaseaduslik.

5.3. **Abi kokkusobivus siseturuga**

(118) Komisjon hindas abi kokkusobivust siseturuga vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c ja võttes arvesse 2009. aasta lairibasuuniseid ega lähtunud ELi toimimise lepingu artikli 106 lõikest 2 ega üldise grupierandi määrusest ([46]).

(119) ELi toimimise lepingu artikli 106 lõige 2 kujutab endast õiguslikku alust, mille põhjal hinnatakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste jaoks antud riigiabi kokkusobivust siseturuga. Selles on sätestatud, et ettevõtjad, kellele on antud ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust või kes on fiskaalmonopolid, alluvad konkurentsieeskirjadele. Komisjon aga järeldas, et 2010. aasta augustis lepingu sõlmimisega ei andnud JCCM Telecom CLMile ülesannet osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust. Peale selle tegi komisjon kindlaks, et Telecom CLMile ei pandud lepingu sõlmimisel muid avaliku teenindamise kohustusi ning et leping ei sisaldanud ei hüvitusmehhanismi ega hüvitise arvutamise, järelevalve ja läbivaatamise parameetreid (vt põhjendused 87–94 eespool).

(120) Vastavalt üldise grupierandi määruse ([47]) artikli 58 lõikele 1 kohaldatakse üldise grupierandi määrust (välja arvatud selle artiklit 9) enne selle jõustumist antud üksikabi suhtes juhul, kui abi vastab kõigile üldise grupierandi määruses sätestatud tingimustele. Kooskõlas üldise grupierandi määruse artikli 52 lõikega 1 (sel ajal jõus olnud kujul) on lairibataristu väljaehitamiseks antav investeerimisabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 tähenduses siseturuga kokkusobiv ja see vabastatakse ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest, kui täidetud on üldise grupierandi määruse artiklis 52 ja I peatükis sätestatud tingimused. Üldise grupierandi määruse artikli 52 lõike 2 kohaselt on abikõlblikud üksnes investeeringukulud. Telecom CLM ei saanud aga kasutusele võetud lairibaühenduse põhivõrgu omanikuks (vt põhjendus 10 eespool) ning seepärast järeldab komisjon, et Telecom CLMil investeeringukulusid ei tekkinud. Peale selle oleks üldise grupierandi määruse artikli 52 lõike 3 kohaselt pidanud avatud avaliku konsultatsiooni teel kontrollima, kas sihtpiirkonnad olid ka tegelikult lairibaühenduse põhivõrgu osas „valged“ piirkonnad. Kuna JCCM korraldas üksnes kahepoolsed konsultatsioonid kõigi lairibaoperaatoritega, kes talle teadaolevalt piirkonnas tegutsesid (vt põhjendus 12 eespool), ei olnud ka see üldise grupierandi määruse tingimus täidetud. Seega ei kuulu meede üldise grupierandi määruse kohaldamisalasse.

([46]) Vt joonealune märkus nr 21 eespool.
([47]) Vt joonealune märkus nr 21 eespool.

(121) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Peale selle lähtutakse lairibaühenduse põhivõrkude kasutuselevõtuks ajavahemikul 1. oktoobrist 2009 kuni 26. jaanuarini 2013 antud riigiabi hindamisel 2009. aasta lairibasuunistest ([48]).

(122) Selleks et abi saaks tunnistada siseturuga kokkusobivaks, peavad olema täidetud kaks tingimust: esiteks peab abi olema mõeldud teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks ja teiseks ei tohi abi ebasoovitavalt mõjutada kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega ([49]).

(123) Esimese tingimuse puhul analüüsib komisjon järgmist:

a) abiga soodustatav majandustegevus;

b) abi ergutav mõju, st kas abi muudab asjaomaste ettevõtjate käitumist nii, et nad hakkavad tegelema lisategevusalaga, mida nad ilma abita ei teeks või teeks piiratult või muul viisil või muus kohas;

c) asjaolu, kas abiga seoses on rikutud ükskõik millist liidu õiguse sätet.

(124) Teise tingimuse puhul hindab komisjon abi positiivset mõju sellise tegevuse arengule, mille toetamiseks see on mõeldud, ja negatiivset mõju, mida meede võib avaldada siseturule seoses konkurentsimoonutustega ja meetme ebasoodsa mõjuga kaubandusele. Sellega seoses hindab komisjon järgmist:

a) abi positiivne mõju;

b) kas abi on vajalik ja suunatud olukorrale, mida saab abiga oluliselt parandada sellisel määral, mida turg ise ei suuda, näiteks kui abi võimaldab kõrvaldada turutõrke või lahendada olulise ebavõrdsusega seotud probleemi;

c) kas abi on asjakohane poliitikavahend selle eesmärgi saavutamiseks;

d) kas abi on proportsionaalne ja piirdub miinimumiga, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks ning lisainvesteeringute tekitamiseks või tegevuse stimuleerimiseks asjaomases piirkonnas;

e) abi negatiivne mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

(125) Viimase sammuna võrdleb komisjon abi kindlakstehtud negatiivset mõju siseturule abi positiivse mõjuga toetatavale majandustegevusele.

Esimene tingimus

5.3.1. *Majandustegevuse arengu soodustamine*

(126) Meetmega toetati sellise majandustegevuse arengut, mis hõlmas lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõttu ja käitamist ning jaemüügitasandil lairibateenuste osutamist Castilla–La Mancha piirkonna valdade nendes asulates, kus lairibaühendus ei olnud kättesaadav ning kus lairibavõrgu kasutuselevõtt ei olnud tõenäoline ega plaanitud (vt põhjendus 12 eespool). Meetme puhul oli sõnaselgelt ette nähtud, et abisaaja osutab ühtlasi lairibaühenduse jaemüügiteenuseid lõppkasutajatele (vt põhjendus 10 eespool) ning tagab kõnealustes piirkondades lairibaühenduse, mille allalaadimiskiirus on vähemalt 2 Mbit/s ja üleslaadimiskiirus vähemalt 512 kbit/s (vt põhjendus 17 eespool). Samuti pidi abisaaja osutama IP-kõne teenust ja tagama sidumispunkti, mille kaudu kolmandast isikust operaatoritele antakse hulgimüügitasandi juurdepääs võrgule (vt põhjendus 18 eespool). Seega tegeleti meetme abil sellise turuolukorraga, mille tõttu sihtpiirkonnas asuvatel tarbijatel ja ettevõtjatel puudus juurdepääs elektroonilise side teenustele, ning seeläbi suurendati sihtpiirkondade majanduslikku konkurentsivõimet.

([48]) Vt joonealune märkus nr 6 eespool.

([49]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. september 2020, Austria *vs.* komisjon, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punkt 19.

(127) Komisjon tõdeb, et lairibaühenduse põhivõrgu ja -teenuste kättesaadavuse toetamisega nendes sihtpiirkondades ning sellega, et abisaajale pandi kohustus tagada i) vähemalt 2 Mbit/s allalaadimiskiiruse ja vähemalt 512 kbit/s üleslaadimiskiirusega lairibateenuste (sh IP-kõne) osutamine lõppkasutajatele ning ii) hulgimüügitasandi juurdepääs lairibaühenduse põhivõrgule sidumispunkti kaudu, aidati meetmega kaasa nende majandustegevuste arengule.

5.3.2. *Ergutav mõju*

(128) Komisjon analüüsis, kas lairibaühenduse põhivõrgu pakkumine, sealhulgas jaemüügitasandil lairibateenuste (sh IP-kõne) osutamine lõppkasutajatele viie aasta ja seejärel veel kahe aasta jooksul oleks toimunud sama kiiresti ka ilma riigiabita ([50]).

(129) Vastavalt turuanalüüsile ja kõigi mõjutatud sidusrühmadega peetud konsultatsioonidele, mille JCCM enne hankemenetluse algatamist korraldas, ei olnud sihtpiirkondades lairibataristut ning nendes piirkondades ei olnud konsultatsioonidele järgnenud 3–4 aastal kavas teha investeeringuid lairibaühenduse arendamisse (vt põhjendus 12 eespool). Sellega tagati, et meede hõlmas üksnes neid Castilla–La Mancha piirkonna valdade asulaid, kus ajal, mil toetatud lairibaühenduse põhivõrku hakati 2012. aasta septembris käitama, ei olnud lairibaühendus kättesaadav. Seega ei oleks meetme puudumisel olnud sihtpiirkondades lõppkasutajatele kättesaadavad jaemüügitasandi lairibateenused, sh IP-kõne teenus.

(130) Peale selle väidavad nii Hispaania Kuningriik kui ka abisaaja, et lairibaühenduse põhivõrgu käitamine sihtpiirkondades ei olnud kasumlik (vt põhjendused 51 ja 68 eespool). Seega järeldab komisjon, et lairibaühenduse põhivõrgu käitamine, sealhulgas lairibateenuste (k.a IP-kõne teenus) osutamine lõppkasutajatele sihtpiirkondades, ei oleks ilma abita toimunud sama kiiresti ning et pakkumismenetluses osalenud operaatorid (sh Telecom CLM) muutsid abi tõttu oma investeerimisotsuseid.

(131) Sellest tulenevalt järeldab komisjon, et meetmel oli ergutav mõju.

5.3.3. *Vastavus liidu õiguse muudele sätetele*

(132) Abi ei saa pidada siseturuga kokkusobivaks juhul, kui riigiabimeetme, sellega seotud tingimuste või rahastatud tegevusega on rikutud liidu õiguse mõnda sätet või üldpõhimõtet.

(133) Komisjon ei ole teadlik ühestki võimalikust liidu õiguse rikkumisest, mille tõttu ei saaks meedet tunnistada siseturuga kokkusobivaks.

Teine eeltingimus

5.3.4. *Abi positiivne mõju*

(134) Meetme kõik 461 sihtpiirkonda olid Castilla–La Mancha piirkonna valdades asuvad maa-asulad, mille keskmine elanike arv oli vaid 35. JCCM andis Telecom CLMile abi vaid lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtuks ja käitamiseks (need tegevused olid lahutamatult seotud, sest hankemenetluse esemeks olnud leping hõlmas mõlemat ega võimaldanud neid eraldada) piirkondades, kus lõppkasutajatele ei olnud jaemüügitasandi lairibateenused veel kättesaadavad ning kus lairibavõrgu kasutuselevõtt ei olnud tõenäoline ega plaanitud ajaks, mil toetatud lairibaühenduse põhivõrku 2012. aasta septembris käitama hakati (vt põhjendus 12 eespool). Nendes piirkondades tagati meetmega lõppkasutajate juurdepääs allalaadimiskiirusega 2 Mbit/s ja üleslaadimiskiirusega 512 kbit/s (sh IP-kõne teenus) lairibaühenduse põhiteenustele alates 2012. aasta septembrist, mil võrku käitama hakati (vt põhjendus 17 eespool). Telecom CLM parandas võrgu jõudlust kahel korral – 28. aprillil 2014 tõsteti allalaadimiskiirus vähemalt 5 megabitile sekundis ja 4. mail 2018 vähemalt 10 megabitile sekundis (vt põhjendus 29 eespool).

([50]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkt 50.

(135) Laialdane ja taskukohane juurdepääs lairibavõrkudele ja -teenustele on prioriteet juba 2010. aastast, pidades silmas, et see aitab suurendada lairibatehnoloogia panust majanduskasvu ja innovatsiooni tagamisse kõigis majandussektorites ning sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

(136) Samal ajal on komisjon pidevalt vahet teinud piirkondadel, kus lairibataristu puudub või kus seda lähemal ajal tõenäoliselt välja ei arendata („valged" piirkonnad), piirkondadel, kus tegutseb vaid üks lairibavõrgu operaator („hallid" piirkonnad), ja piirkondadel, kus tegutseb vähemalt kaks või enam lairibavõrgu pakkujat („mustad" piirkonnad) ([51]). Komisjon on lairibavõrkude kasutuselevõtu toetamist maapiirkondades ja puuduliku ühendusega „valgetes" piirkondades alati pidanud liidu kehtiva poliitikaga kooskõlas olevaks, kuna see edendab territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning kõrvaldab turutõrkeid ([52]).

(137) Rahalise toetuse andmisega lairibateenuste pakkumiseks sellistes piirkondades, kus lairibateenus ei olnud kättesaadav ja kus erainvestoritel ei olnud lähitulevikus (üldiselt mõisteti selle all kolme aastat) kavas sellist taristut kasutusele võtta, püüdlesid liikmesriigid tegeliku ühtekuuluvuse ja majandusarengu saavutamise poole ([53]). Seega oli Hispaania Kuningriigi sekkumine kooskõlas ühishuviga.

(138) Peale selle kuulutas komisjon strateegia „Euroopa 2020" ([54]) raames 2010. aasta märtsis välja juhtalgatuse „Euroopa digitaalne tegevuskava", mille „eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab kiirele ja ülikiirele internetile ning koostalitusvõimelistele rakendustele tuginev digitaalne ühtne turg, mis võimaldab pakkuda kõikidele eurooplastele 2013. aastaks juurdepääsu lairibaühendusele ja 2020. aastaks juurdepääsu veelgi kiiremale internetiühendusele (30 Mbit/s või kiirem) ning 50 %-le või enamale Euroopa kodumajapidamistest juurdepääsu kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele" ([55]) (rõhuasetus lisatud). Seda eesmärki kinnitas komisjon kohustusega „laiendada juurdepääsu internetiühendusele ja aidata kõikidel Euroopa kodanikel seda kasutada, kehtestades selleks eelkõige digitaalset kirjaoskust ja internetile juurdepääsu toetavad meetmed" ([56]).

(139) Seega aitas JCCMi antud abi edendada territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning selle poole püüelda. Ühtlasi aitas see saavutada digitaalse tegevuskava eesmärki tagada 2013. aastaks lairibaühendus kõigile.

(140) Seepärast järeldab komisjon, et abil oli sihtpiirkondades positiivne mõju.

5.3.5. *Abi vajalikkus – turutõrgetest tulenev turu toimimatus*

(141) Riigiabi võidakse pidada vajalikuks juhul, kui see võimaldab parandada olukorda oluliselt sellisel määral, mida turg ise ei suuda. Riigiabimeede võib aidata teatavatel tingimustel kõrvaldada turutõrkeid ning seeläbi parandada turgude tõhusat toimimist ja aidata kaasa konkurentsivõime tugevdamisele.

(142) Turutõrkega on tegemist juhul, kui turud ei suuda omapäi, ilma sekkumiseta pakkuda tõhusat tulemust ühiskonna jaoks. See võib tekkida siis, kui teatavaid investeeringuid ei tehta, ehkki majanduslik kasu ühiskonnale on suurem kui kulu.

(143) Meetme sihtpiirkonnad olid Castilla–La Mancha piirkonna valdade maa-asulad, kus lõppkasutajatele ei olnud lairibaühenduse põhiteenused kättesaadavad ning kus lairibavõrgu kasutuselevõtt ei olnud tõenäoline ega plaanitud ajaks, mil toetatud lairibaühenduse põhivõrku 2012. aasta septembris käitama hakati (vt põhjendus 12 eespool).

(144) Seda silmas pidades tagas JCCM sihtpiirkondades lairibaühenduse põhivõrgu ja jaemüügitasandi lairibateenuste (sh IP-kõne teenus) kättesaadavuse, mida meetme raames antud abita pakutud ei oleks. Võrgu kasutamisest ja jaemüügiteenuste (sh IP-kõne teenuse) osutamisest saadav tulu oli meetme sihtpiirkondades märksa väiksem kui mujal Hispaanias, sest meetme sihtpiirkondade elanike arv oli väga väike – keskmine elanike arv oli vaid 35 ja koguarv 16 000. Kuna projekti maksimaalne eelarve oli 16 miljonit eurot, jaotati 461 sihtpiirkonda kaheks rühmaks: 311 kohustuslikku katvuspiirkonda ja 150 mittekohustuslikku lisapiirkonda (vt põhjendus 13 eespool).

([51]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punktid 37 ja 40.
([52]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkt 41.
([53]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkt 42.
([54]) Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia", 3.3.2010, COM(2010) 2020 final (edaspidi „strateegiat „Euroopa 2020" käsitlev teatis").
([55]) Strateegiat „Euroopa 2020" käsitlev teatis, lk 14.
([56]) Sealsamas.

(145) Võttes arvesse, et 2010. aastal ei olnud meetme sihtpiirkondades asuvatel lõppkasutajatel mingit juurdepääsu lairibaühendusele, aitas meede saavutada eesmärki tagada 2013. aastaks lairibaühendus kõigile. See oli vajalik selleks, et luua digitaalne ühtne turg, millest saavad osa ja kasu kõik elanikud. Nagu on osutatud eespool põhjenduses 136, on komisjon järeldanud, et toetus lairibavõrgu kasutuselevõtuks maapiirkondades ja puuduliku ühendusega „valgetes“ piirkondades edendab territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning kõrvaldab turutõrkeid.

(146) Mis puudutab JCCMi järeldust, et kõik 461 sihtpiirkonda olid „valged“ piirkonnad 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses, siis on komisjon arvamusel, et Hispaania Kuningriik tõendas JCCMi järelduse põhjendatust. Hispaania Kuningriigi andmete kohaselt ei olnud CMT otsuses esitatud järeldused ja JCCMi kaardistamistulemused vasturääkivad (vt põhjendus 58 eespool). Hispaania Kuningriik selgitas, et JCCM määras kõik 461 sihtpiirkonda kindlaks valdade asulate tasandil. Kui osa neist asulatest kuulus laiematesse piirkondadesse, mis olid juba teatavas osas kaetud lairibaühenduse põhivõrkudega, siis nende konkreetsete 461 sihtpiirkonna alla kuuluvate asulate puhul see nii ei olnud. CMT otsus põhineb aga valdade tasandil tehtud analüüsil, kusjuures piirkond liigitati „halliks“ piirkonnaks juhul, kui lairibaühendus oli kättesaadav vähemalt 50 %-le elanikkonnast (isegi kui asjaomase valla teatavates asulates oli katvus väiksem).

(147) Seepärast järeldab komisjon, et abi oli vajalik kõnealuse majandustegevuse arengu toetamiseks ning et see võimaldas maapiirkondades ja puuduliku ühendusega „valgetes“ piirkondades (2009. aasta lairibasuuniste tähenduses) parandada olukorda oluliselt sellisel määral, mida turg ise ei oleks suutnud. Seega kõrvaldati meetmega turutõrge sihtpiirkondades.

5.3.6. *Riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus*

(148) Abi pidi olema asjakohane poliitikavahend probleemiga – st turutõrgetest tulenev turu toimimatus – tegelemiseks.

(149) Nagu kinnitati turuanalüüsis ja mõjutatud sidusrühmadega konsulteerimise tulemusena, mille JCCM enne hankemenetlust korraldas, oli kõigi 461 sihtpiirkonna puhul probleemiks see, et seal puudus igasugune lairibaühendus ning et turuosalistel ei olnud kavas hakata nendes piirkondades konsultatsioonidele järgnenud 3–4 aasta jooksul lairibaühenduse põhiteenuseid osutama.

(150) Hispaania Kuningriigi väidete kohaselt ei taganud eelnev reguleerimine piisavaid investeeringuid, et vähendada digilõhet piirkonna kõnealustes sihtpiirkondades.

(151) Ehkki eelnev reguleerimine võib soodustada tegelikku konkurentsi, eeskätt sellistel geograafilistel ja tooteturgudel, kus ühel ettevõtjal on märkimisväärne turujõud, ei oleks sellest vahendist piisanud, et tagada lairibateenuste pakkumine projekti sihtpiirkondades. Nendes piirkondades puudusid lairibavõrgud ja ärilised investeerimiskavad, samuti ei olnud kättesaadavad jaemüügitasandi lairibateenused, kuna nende piirkondade puhul prognoositi eriti väikest investeeringute kasumlikkust, arvestades et arvukad sihtpiirkonnad asetsesid väga hajutatult ja nende keskmine elanike arv oli vaid 35.

(152) Samamoodi saab lairibaühenduse levikut suurendada lairibateenuste soodustamiseks võetavate nõudluspõhiste meetmetega (nt vautšerid lõppkasutajatele), mida tuleks edendada alternatiivina muudele riiklikele meetmetele või nende täiendusena. Käesolevas juhtumis ei oleks need aga lahendanud lairibateenuse vähese pakkumise probleemi, kuna taristu tuli alles kasutusele võtta ning sihtpiirkondade elanike arv oli nii väike, et nõudluspõhised meetmed ei oleks võimaldanud kaasata erainvesteeringuid lairibaühenduse põhivõrgu taristutesse 461 sihtpiirkonnas.

(153) Kuna lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõttu ja käitamist sihtpiirkondades peeti kahjumlikuks, ei näinud JCCM muud väljapääsu kui riigipoolne rahastamine, et tagada jaemüügiteenuste osutamine sihtpiirkondades.

(154) Seepärast järeldab komisjon, et riigiabi oli asjakohane poliitikavahend turutõrke kõrvaldamiseks nendes piirkondades.

5.3.7. *Proportsionaalsus – abi piirdub minimaalselt vajalikuga*

(155) Abi peetakse proportsionaalseks, kui selle summa piirdub minimaalselt vajalikuga ja võimalikud konkurentsimoonutused on viidud miinimumini. Hinnates meetmete proportsionaalsust 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses „valgetes" piirkondades, pidid olema täidetud mitu tingimust, mis on vajalikud kaasatud riigiabi ja võimalike konkurentsimoonutuste minimeerimiseks.

5.3.7.1. Üksikasjalik kaardistamine ja katvuse analüüs

(156) Liikmesriigid peavad selgelt kindlaks määrama, milliseid geograafilisi piirkondi kõnealune abimeede hõlmab ([57]). Koostades samaaegselt turuanalüüsi piirkonnas valitsevate konkurentsitingimuste ja -struktuuri kohta ja konsulteerides kõikide sidusrühmadega, keda asjaomane meede mõjutab, minimeerivad liikmesriigid võimaluse, et konkurentsi olemasolevate teenusepakkujatega ja nende isikutega, kellel juba on lähitulevikuks investeerimiskavad, moonutatakse, ning et kõnealused investorid saavad oma tegevust kavandada.

(157) Menetluse algatamise otsuses (19. juuli 2017) väljendas komisjon kahtlusi JCCMi tehtud kaardistamise kohta. Kahtlused olid seotud järgmisega: i) kas JCCM konsulteeris enne meetme võtmist nõuetekohaselt sidusrühmadega, sh asjaolu, et kaebuse esitajaga ei konsulteeritud; ii) kas meetme 461 sihtpiirkonda olid õigesti liigitatud „valgeteks" piirkondadeks 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses, võttes arvesse CMT 23. juuni 2011. aasta otsuses esitatud järeldusi (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 30). Pärast põhjalikku uurimist on komisjon aga arvamusel, et esialgu tõstatatud tõsised kahtlused on hajutatud.

(158) Mis puudutab konsulteerimist asjaomaste sidusrühmadega, siis on komisjon seisukohal, et JCCM viis Castilla–La Mancha piirkonnas olemasolevate lairibavõrkude turuanalüüsi läbi ja tegi piirkonnad, kus puudusid igasugused lairibavõrgud ja jaemüügitasandi lairibateenused, selgelt kindlaks kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega (vt põhjendus 12 eespool).

(159) Esiteks lähtus JCCM turuanalüüsis teabest, mis koguti kahepoolsetel konsultatsioonidel kõigilt lairibaoperaatoritelt, kes JCCMile teadaolevalt piirkonnas tegutsesid. Nendel kahepoolsetel konsultatsioonidel saadud teabe põhjal kaardistati olemasolev taristu ning tehti kindlaks, kas operaatoritel oli kavas järgnenud 3–4 aastal taristuid kasutusele võtta.

(160) Teiseks analüüsis JCCM kõiki võrgu kasutuselevõtu territoriaalseid aastakavasid, mille olid eelnenud aastatel esitanud CMTs registreeritud võrguoperaatorid. Sellest analüüsist nähtus, et sihtpiirkondades teenuseosutajad puudusid ning et ühelgi teenuseosutajal ei olnud kavas teha nendesse piirkondadesse lähitulevikus investeeringuid. Seejärel loetleti asjaomased sihtpiirkonnad hanketeates ja selle lisades ([58]).

(161) Ehkki 2009. aasta lairibasuunistes ei olnud sätestatud täpseid nõudeid selle kohta, et kõigi meetmest mõjutatud sidusrühmadega tuleb põhjalikult konsulteerida, oli sektoris tol ajal tavaks konsulteerida teadaolevate operaatoritega vahetult ja eraldiseisvalt nende olemasoleva taristu ja edasiste kasutuselevõtuplaanide osas; seda aktsepteeris ka komisjon. Sellist lähenemisviisi on peetud piisavaks muudes komisjoni otsustes mitte esitada vastuväiteid ([59]). JCCM võttis ühendust kõigi elektroonilise side operaatoritega, kes temale teadaolevalt piirkonnas tegutsesid (st äriühingud, kes olid CMTs registreeritud elektroonilise side operaatoritena ja esitanud korrapäraseid kasutuselevõtuaruandeid). Erinevalt 2009. aasta lairibasuunistest on hiljem vastu võetud 2013. aasta lairibasuunistes ([60]) sätestatud, et selleks et meetme saaks tunnistada siseturuga kokkusobivaks, on nõutav avalik konsultatsioon.

([57]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt a.

([58]) Pärast hankemenetluse sihtpiirkondade loetelu avaldamist juhtisid teatavad operaatorid JCCMi tähelepanu sellele, et osa nendest piirkondadest pidi lähitulevikus kaetama lairibavõrkudega; seepärast jäeti need sihtpiirkondade hulgast välja.

([59]) Vt nt komisjoni 10. detsembri 2010. aasta otsus C (2010)9171 final riigiabijuhtumi N336/2010 kohta – Austria föderaalne lairibaühenduse kava, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/237158/237158_1182946_31_3.pdf.

([60]) Vt joonealune märkus nr 23 eespool.

(162) Seega ei olnud kaebuse esitaja sidusrühm, kellega JCCM oleks pidanud enne hanketeate avaldamist konsulteerima. Kaebuse esitaja oli JCCMile küll teada, kuid üksnes ringhäälingu- ja televisiooniteenuste toe pakkujana. Kaebuse esitaja ei olnud CMTs registreeritud elektroonilise side operaatorina ega ole sellena kunagi tegutsenud (vt jagu 2.8 eespool). Seega ei olnud JCCMil põhjust kaebuse esitajaga asjaomase projekti küsimuses konsulteerida.

(163) Seepärast järeldab komisjon, et menetluse algatamise otsuses esitatud esialgsed kahtlused on hajutatud ning et JCCMi tehtud üksikasjalik kaardistamine ja katvuse analüüs oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega.

5.3.7.2. Avatud hankemenetlus

(164) Avatud hankemenetlusega tagatakse läbipaistvus kõigi investorite jaoks, kes soovivad subsideeritava projekti teostamisel osaleda ([61]). Kõigi pakkujate võrdne ja mittediskrimineeriv kohtlemine on avatud hankemenetluse vältimatu tingimus.

(165) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust, kas hankemenetlus oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuuniste sätetega läbipaistvuse kohta. Ta märkis, et JCCMi kasutatud pakkumuste hindamise kriteeriumid põhinesid suurel määral subjektiivsetel hindamiskriteeriumidel (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 31).

(166) Pärast ametlikku uurimismenetlust tegi komisjon kindlaks, et 13. mail 2010 avaldati Castilla–La Mancha ametlikus väljaandes pakkumuse esitamise ettepanek ning et pakkumuse võisid esitada kõik CMTs elektroonilise side operaatorina registreeritud ettevõtjad (vt põhjendus 11 eespool).

(167) Pakkumuste hindamise kriteeriumid, mida JCCM kasutas, loetleti ja neid kirjeldati üksikasjalikult halduslikus erikirjelduses ja tehnilises erikirjelduses ning seega olid need eelnevalt, st enne pakkumuse esitamise ettepaneku avaldamist kindlaks määratud. JCCM valis soodsaima pakkumuse meetodi asemel majanduslikult soodsaima pakkumuse meetodi, mis on keerukamate ja suuremate projektide puhul tavapärane. Pakkumusi hinnati 100 punkti skaalal. Kokku 64 punkti oli võimalik saada objektiivsete kriteeriumide täitmise eest, näiteks uue võrguga kaetavate täiendavate kodumajapidamiste arv, osutatavate jaemüügiteenuste kvaliteet, vajaminevate rahaliste vahendite summa jms. Kokku 36 punkti oli võimalik saada subjektiivsete kriteeriumide eest, mille puhul JCCM hindas järgmist: i) pakutav tehnoloogialahendus; ii) kavandatav taristu ja probleemihaldus; iii) see, millises ulatuses kavandab pakkuja pärast lepingu kehtivusaja lõppu osutada abi ja tuge võrgu tagastamisel JCCMile; iv) võimalik siduv pakkumus võrgu äraostmiseks JCCMilt pärast lepingu kehtivusaja lõppu; v) pakkuja võrgu tagastamise kavas esitatud andmete üksikasjalikkus (vt põhjendus 15 eespool).

(168) Igale pakkumuste hindamise kriteeriumile omistatud kaal oli selgelt kindlaks määratud halduslikus erikirjelduses maksimaalse punktide arvuna, mida iga pakkumuste hindamise kriteeriumi ja allkriteeriumi eest oli võimalik saada (vt põhjendus 16 eespool).

(169) Komisjon juhib tähelepanu, et kõnealused subjektiivsed kriteeriumid on tegelikkuses kvalitatiivsed kriteeriumid, mis on seotud menetluse eseme ning tulevase võrgu tehniliste ja funktsionaalsete omaduste, hoolduse, halduse ja muude teguritega. Selliseid kriteeriumeid on hanke-eeskirjade kohaselt lubatud kasutada juhul, kui iga kriteeriumi kaal määratakse eelnevalt kindlaks ja see on läbipaistev, nagu käesolevas juhtumis.

(170) Peale selle olid kõik kriteeriumid, sealhulgas kõnealused subjektiivsed kriteeriumid, seotud hankemenetluse esemega ning loetletud hankedokumentides. Subjektiivsed kriteeriumid ei tundu kohatud, võttes arvesse, et JCCM pidi saama rajatava lairibaühenduse põhivõrgu taristu omanikuks ja tõenäoliselt võtma pärast sõlmitud lepingu lõppemist võrgu käitamise üle.

(171) Sellest tulenevalt peetakse JCCMi kasutatud subjektiivseid kriteeriumeid piisavalt läbipaistvaks, et JCCM saaks neid kohaldada objektiivsel, konkreetsel ja ühetaolisel viisil.

([61]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt b.

(172) Seepärast järeldab komisjon, et JCCM valis abisaaja avatud hankemenetluse tulemusena kooskõlas 2009. aasta lairibasuuniste sätetega läbipaistvuse kohta.

5.3.7.3. Majanduslikult soodsaim pakkumus

(173) Avatud hankemenetluses peaks selleks, et vähendada antava abi summat, pakkumise hindamisel kui mitte samade, siis vähemalt sarnaste kvaliteeditingimuste korral saama enam edupunkte pakkuja, kes taotleb väikseimat abisummat ([62]). Majanduslikult soodsaima pakkumuse puhul võetakse aga arvesse mitut kriteeriumi, mitte üksnes madalaimat hinda. Majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlakstegemiseks peaks hankemenetlust korraldav ametiasutus eelnevalt täpsustama, kui suur suhteline kaal on igal tema valitud kriteeriumil.

(174) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust, kas hankemenetlus oli kooskõlas 2009. aasta lairibasuuniste sätetega majanduslikult soodsaimale pakkumusele esitatavate nõuete kohta; ta väitis, et pakkumuste hindamise kriteeriumides oli pakkuja taotletud abisummal liiga väike kaal (ainult 10 punkti 100st, st ainult 10 % kõigist pakkumuste hindamiste kriteeriumidest) ning et seega ei saanud pakkumused vastata turuväärtusele (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 31).

(175) JCCM määras pakkumuste hindamise kriteeriumid ja igale kriteeriumile omistatava suhtelise kaalu eelnevalt kindlaks ja tegi need teatavaks (vt põhjendused 15 ja 16 eespool).

(176) Avatud hankemenetluses laekunud viiest pakkumusest vastas hankedokumentides esitatud tehnilistele nõuetele kaks pakkumust (Telecom CLM ja Telefónica S.A), mida JCCM seejärel valikumenetluses kaalus (vt põhjendus 22 eespool). Telecom CLMi pakkumus sai kokku 76,13 punkti 100st (44,93 punkti objektiivsete kriteeriumide ja 31,2 punkti subjektiivsete kriteeriumide eest) ning Telefónica pakkumus kokku 46,22 punkti 100st (26,07 punkti objektiivsete kriteeriumide ja 20,15 punkti subjektiivsete kriteeriumide eest) (vt põhjendused 25 ja 26 eespool). Telecom CLMi pakkumuses oli taotletud abisumma väiksem kui Telefónica pakkumuses ning seega sai see selle kriteeriumi eest rohkem punkte (vastavalt 1,76 ja 0,00 punkti 10st) (vt põhjendused 23 ja 26 eespool).

(177) JCCMi projektieelsete uuringute kohaselt ei olnud tõenäoline, et antava abi eelarvest (16 miljonit eurot) piisab kõigi kohustuslike ja mittekohustuslike sihtpiirkondade katmiseks (vt põhjendus 13 eespool). Seega ei olnud tõenäoline, et pakkumuste hindamise kriteeriumide puhul käsitataks taotletavat abisummat olulise või otsustava tegurina, et selgitada välja majanduslikult soodsaim pakkumus, sest eeldati, et enamik pakkujaid (kui mitte kõik pakkujad) taotlevad antava abi kogusummat.

(178) Lõppkokkuvõttes sõlmis JCCM lepingu pakkujaga, kes taotles väikseimat abisummat. Samuti andis JCCM sellele pakkujale kõige rohkem punkte taotletud abisumma kriteeriumi puhul (1,76 punkti 10st, võrreldуna 0 punktiga 10st). Kui sellel pakkumuste hindamise kriteeriumil oleks olnud suurem kaal, oleks see abisaajale ainult kasuks tulnud.

(179) Seega ei ole komisjon enam seisukohal, et taotletud abisumma kriteeriumi suhteliselt väike kaal pakkumuste hindamise kriteeriumides põhjustas meetme puhul ebavõrdset või diskrimineerivat kohtlemist või suurendas lõppkokkuvõttes antud abi summat. Komisjon järeldab, et JCCMi hinnang majanduslikult soodsaima pakkumuse kohta oli seega kooskõlas 2009. aasta lairibasuunistega.

5.3.7.4. Tehnoloogianeutraalsus

(180) Võttes arvesse, et lairibateenuseid saab pakkuda erinevatel tehnoloogiatel põhinevate võrgutaristute kaudu – traatühendus, traadita ühendus, satelliit- ja mobiilside –, ei tohiks liikmesriigid eelistada ühtegi konkreetset tehnoloogiat või võrguplatvormi, kui nad ei suuda objektiivselt tõendada selle vajalikkust ([63]). Pakkujatele tuleks anda võimalus pakkuda nõutavat lairibateenust, kasutades mis tahes sobivaimat tehnoloogiat või tehnoloogiate kombinatsiooni.

([62]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt c.
([63]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt d.

(181) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust seoses sellega, kas projekt vastab 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele tehnoloogianeutraalsuse kohta; ta väitis, et JCCM keskendus projektis nähtavasti konkreetsele traadita tehnoloogiale, sest eelarve oli arvutatud traadita võrgu kasutuselevõtu kulude alusel, ning kutsus seeläbi kaudselt üles kasutama konkreetse tehnoloogiaga olemasolevat taristut (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 32). Komisjon tegi ametliku uurimise käigus kindlaks järgmised asjaolud.

a) Tehniline erikirjeldus ei sisaldanud piiranguid seoses võrguarhitektuuri ega -tehnoloogiaga, mida projekti elluviimiseks tohtis kasutada. Pakkumuste kõlblikkus ei sõltunud konkreetse tehnoloogialahenduse kasutuselevõtust. Pakkujad pidid üksnes täitma tehnilises erikirjelduses sätestatud kiiruse- ja kvaliteeditingimusi (vt põhjendused 17–20 eespool).

b) Hanke tehnoloogianeutraalsust kinnitab ka Telefónica pakkumus, mis tunnistati kõlblikuks ja vastas tehnilises erikirjelduses sätestatud tehnilistele nõuetele. Selles pakkumuses nähti ette lairibaühenduse põhivõrgu lahendus, mis põhines kolmel eri tehnoloogial (WiMAX, xDSL ja 3G), sh traatühenduse tehnoloogial (vt põhjendus 26 eespool). Abisaaja pakkumus ei põhinenud samuti üksnes WiMAX-lahendusel, vaid osaliselt satelliittehnoloogiat rakendaval lahendusel (vt põhjendus 23 eespool).

c) Mis puudutab olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni taristu taaskasutamist, siis oli tehnilises erikirjelduses lubatud kasutada üksnes seda passiivset taristut, mis oli kasutusele võetud ja mida kasutati maapealsele digitaaltelevisioonile ülemineku kava elluviimiseks Castilla–La Mancha piirkonnas. Pakkujatel ei olnud kohustust sellele taristule tugineda.

d) Telefónica väljapakutud lahendus põhines suuresti tema enda passiivsel mobiiltelefonivõrkude taristul ega hõlmanud olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni võrgu kasutamist (vt põhjendus 26 eespool). Peale selle oli kõigil maapealse digitaaltelevisiooni võrgu passiivse taristu komponentide omanikel lepinguline kohustus anda kolmandatele isikutele juurdepääs sellele taristule, et rajada lairibaühenduse põhivõrk (vt põhjendus 21 eespool). Seega oli võimalus kasutada passiivset maapealse digitaaltelevisiooni võrgu taristut kõigil võimalikel pakkujatel, mitte üksnes Telecom CLMil kui ühel maapealse digitaaltelevisiooni taristu komponentide omanikul. See kinnitab, et 2010. aasta mais väljakuulutatud avatud hankemenetlus (vt põhjendused 17–20 eespool) oli tehnoloogianeutraalne ning võimaldas kõigil pakkujatel kasutada olemasolevat passiivset maapealse digitaaltelevisiooni taristut, kuid ei kohustanud neid selleks.

e) Peale selle ei saa järeldada, et võimalusega kasutada olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni võrgu taristut seati piiranguid lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtuks kasutatavatele tehnoloogialahendustele. See on seepärast, et lairibaühenduse põhivõrgu jaoks ei saa kasutada aktiivset maapealse digitaaltelevisiooni taristut ([64]). Sellest tulenevalt sai lairibaühenduse põhivõrgu edasistes tehnoloogialahendustes tugineda üksnes passiivsele maapealse digitaaltelevisiooni võrgu taristule, st ülekandejaamadele. Passiivne taristu oleks võimaldanud paigaldada mitmesugused aktiivseadmed lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks.

f) Mis puudutab väidet, et JCCM arvutas projekti eelarve traadita võrgu kasutuselevõtu kulude põhjal, siis tuleb arvestada, et 16 miljoni euro suurune eelarve lepiti kokku MARMi ja JCCMi 12. novembril 2009 allkirjastatud koostöölepingus maaelu kestliku arengu programmi kohta. Hispaania ametiasutused selgitasid, et see oli projekti jaoks ette nähtud maksimaalne eelarve, olenemata kasutatavast tehnoloogialahendusest.

g) JCCM oli alates 2008. aasta novembrist teinud uuringuid, et analüüsida Castilla–La Mancha piirkonna kõiki „valgeid“ alasid katva lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu teostatavust ja maksumust; nendes uuringutes keskenduti traadita WiMAX-tehnoloogial põhinevale lahendusele. Uuringute tulemusena selgus, et piirkonna kõiki „valgeid“ alasid kattev WiMAX-lahendusel põhinev lairibaühenduse põhivõrk läheks maksma märksa rohkem kui 16 miljonit eurot (vt põhjendus 13 eespool). JCCMi analüüsist nähtus, et kättesaadava eelarvega oli võimalik projekt ellu viia ja enamik sihtpiirkondadest katta vähemalt üht tüüpi tehnoloogia abil. Sellega, et uuringutes lähtuti asjaomase tehnoloogiana WiMAXist, ei tahetud aga seada (ega seatudki) piiranguid sellele, milliseid tehnoloogialahendusi pakkujad (sh Telecom CLM) võivad pakkuda.

([64]) Seda kinnitas abisaaja väline õigusnõustaja komisjonile 20. mail 2019 saadetud e-kirjas.

(182) Seepärast järeldab komisjon, et ametliku uurimismenetluse käigus saadud teabe kohaselt olid hankedokumendid tehnoloogianeutraalsed ning et projekt vastas seega 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele tehnoloogianeutraalsuse nõude kohta.

5.3.7.5. Olemasoleva taristu kasutamine

(183) 2009. aasta lairibasuuniste kohaselt peaksid liikmesriigid võimalusel julgustama pakkujaid kasutama mis tahes olemasolevat taristut, et vältida ressursside tarbetut ja pillavat kahekordistamist ([65]). Selleks et püüda piirata olemasolevatele võrguoperaatoritele avalduvat majanduslikku mõju, peaks neile antama võimalus teha oma taristu kättesaadavaks teatatud projekti jaoks.

(184) JCCM pakkus kõigile pakkujatele võimalust võtta pakkumuste esitamisel aluseks olemasolev maapealse digitaaltelevisiooni taristu. Samal ajal ei olnud neil kohustust maapealse digitaaltelevisiooni taristut kasutada. Võrguoperaatorid võisid kasutada enda olemasolevat taristut. Näiteks Telefónica pakkumus põhines suuresti tema enda olemasoleval taristul. Telefónica pakkumus tunnistati kõlblikuks ja kaasati valikumenetlusse.

(185) Võimalusega kasutada olemasolevat maapealse digitaaltelevisiooni taristut ei antud eelist Telecom CLMile, kellele kuulus osa sellest taristust, sest maapealse digitaaltelevisiooni taristu kõigil eri omanikel (st paljud vallad, Telecom CLM ja eraettevõte Abertis Telecom S.A) oli kohustus tagada võrguteenuste osutajale juurdepääs sellele taristule, et võimaldada edaspidi kasutusele võtta lairibaühenduse põhivõrk. Samuti ei andnud Telecom CLMile eelist asjaolu, et ta käitas piirkonna kogu maapealse digitaaltelevisiooni võrku, sest lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks sai kasutada üksnes passiivset maapealse digitaaltelevisiooni võrgu taristut, mitte sellesse taristusse paigaldatud maapealse digitaaltelevisiooni seadmeid, mida oli toetatud varasema abiga ja mida Telecom CLM käitas (vt ka põhjendus 217 allpool).

(186) Komisjon järeldab, et projekt vastas 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele selle kohta, et kaaluda tuleb olemasoleva taristu kasutamist.

5.3.7.6. Tegelik hulgimüügitasandi juurdepääs

(187) Iga uue lairibataristu ehitamist toetava riikliku meetme oluline osa on tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine subsideeritavale lairibataristule ([66]).

(188) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust selle suhtes, kas projekt vastas 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele hulgimüügitasandi juurdepääsu ja hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnakujunduse suhtes; ta väitis, et meede ei olnud eelnevalt nõuetekohaselt kavandatud, sest CMT leidis hilisemas etapis, et pärast lepingu sõlmimist Telecom CLMiga pakkus Telecom CLM hulgimüügitasandi juurdepääsu liiga kõrge hinnaga (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 33).

(189) Hankedokumentide kohaselt pidi edukas pakkuja tagama vähemalt ühe sidumispunkti, et kolmandast isikust võrguoperaatorid saaksid võrgu kaudu osutada lõppkasutajatele jaemüügitasandil lairibaühenduse põhiteenuseid. Tehnilise erikirjelduse punktis 4.2 sätestas JCCM pakkujatele kohustuse osutada hulgimüügitasandi juurdepääsu teenuseid ning tagada, et teised elektroonilise side operaatorid saaksid osutada sihtpiirkondades asuvatele lõppkasutajatele jaemüügitasandil sama kvaliteetseid, usaldusväärseid ja kättesaadavaid lairibaühenduse põhiteenuseid nagu oli ette nähtud tehnilise erikirjeldusega (vt põhjendus 18 eespool). Seega oli hankedokumentides sätestatud kohustus tagada kolmandate isikute tegelik juurdepääs taristule.

([65]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt e.
([66]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt f.

(190) Telecom CLM nägi oma pakkumuses ette sidumispunkti rajamise Toledosse ja tingimused, mille alusel tagatakse kolmandast isikust võrguoperaatoritele bitivooühendus võrguga (vt põhjendus 25 eespool). Telecom CLMi pakutud hulgimüügitasandi juurdepääs ei olnud ajaliselt piiratud. See võimaldas kolmandast isikust operaatoritel Telecom CLMiga jaemüügitasandil konkureerida; nii tagati sihtpiirkondades omakorda valik ja konkurents ning välditi kohaliku teenusemonopoli loomist Telecom CLMi jaoks.

(191) Selleks et tagada tegelik hulgimüügitasandi juurdepääs ja minimeerida võimalikku konkurentsimoonutust, on oluline vältida liiga kõrgeid hulgihindu või vastupidi, väljavalitud pakkuja poolset ebaõiglast hinnapoliitikat või hindade kokkusurumist. Hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad peaksid põhinema keskmistel avaldatud (reguleeritud) hulgimüügihindadel, mis valitsevad riigi või liidu muudes, kuid võrreldavates suurema konkurentsiga piirkondades, või kui sellised hinnad puuduvad, siis hindadel, mille on asjaomaste turgude ja teenuste puhul juba määranud või heaks kiitnud riiklik reguleeriv asutus ([67]).

(192) Telecom CLM pakkus esialgu hulgimüügitasandi bitivooühenduse hinnaks 34,50 eurot, samal ajal kui tema enda igakuine jaemüügihind lõppkasutajatele oli 37,50 eurot (vt põhjendus 39 eespool).

(193) CMT tegi oma 23. juuni 2011. aasta otsuses järelduse, et Telecom CLMi pakutud hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad olid liiga lähedal hindadele, millega Telecom CLM plaanis müüa lairibaühenduse põhiteenuseid lõppkasutajatele jaemüügitasandil. Samuti oli CMT arvamusel, et kõnealused hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad olid kõrgemad kui muud hulgimüügitasandi bitivooühenduse hinnad sektoris (vt põhjendus 39 eespool). Peale selle leidis CMT, et ühelgi kolmandast isikust võrguoperaatoril, kes ostab Telecom CLMilt juurdepääsu lairibaühenduse põhivõrgule, ei õnnestuks teenida kasumit, kui ta osutaks lõppkasutajatele jaemüügitasandil lairibaühenduse põhiteenuseid ja konkureeriks seejuures Telecom CLMiga (vt põhjendus 37 eespool). Seega palus CMT Telecom CLMil hulgimüügitasandi juurdepääsu hindu vähendada. Selle tulemusena alandas Telecom CLM oma hulgimüügitasandi juurdepääsu hindu 29. juuliks 2011 enam kui 30 % (vt põhjendused 39 ja 40 eespool). Võttes arvesse, et uus hind vastas Hispaania keskmistele bitivooühenduse hindadele, kiitis CMT sihtpiirkondade uue hulgimüügitasandi juurdepääsu hinna (23,70 eurot) heaks (vt põhjendus 39 eespool).

(194) Komisjon juhib tähelepanu, et hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnaga seotud puudused kõrvaldati lepingu muutmisega enne, kui need said tekitada konkurentsimoonutusi. Esiteks langetas Telecom CLM oma hulgimüügitasandi juurdepääsu hindu 2011. aasta juulis (st rohkem kui aasta enne seda, kui lairibaühenduse põhivõrku 2012. aasta septembris käitama hakati) enam kui 30 % võrra. Seega ei olnud esialgsetel kõrgetel hulgimüügitasandi juurdepääsu hindadel mingit kahjulikku mõju konkurentsile. Kolmandatele isikutele sai võrgule juurdepääsu pakkuda alles 2012. aasta septembrist, mil vähendatud hinnad juba kehtisid.

(195) Komisjon järeldab, et hulgimüügitasandi juurdepääsu eest küsitud muudetud hind (mille kiitis heaks CMT) vastas keskmistele avaldatud hulgimüügihindadele, mis valitsesid Hispaania Kuningriigi muudes, suurema konkurentsiga piirkondades. Telecom CLMi pakutud uus bitivooühenduse hulgimüügitasandi juurdepääsuhind, mille kiitis heaks CMT, aitas seega tagada vastavad turutingimused ja tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu ning minimeerida seejuures võimalikku konkurentsimoonutust.

(196) Seepärast vastas muudetud projekt 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele, mis on seotud nõudega tagada kolmandatele isikutele tegelik hulgimüügitasandi juurdepääs, ja hinnakujundusega.

5.3.7.7. Tagastusmehhanism liigse hüvitamise vältimiseks

(197) Selleks et väljavalitud pakkujale ei makstaks liigset hüvitist juhul, kui nõudlus lairibaühenduse järele tõuseb sihtpiirkonnas üle oodatud taseme, peaksid liikmesriigid väljavalitud pakkujaga sõlmitavasse lepingusse lisama tagasimaksemehhanismi ([68]).

([67]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt g.
([68]) 2009. aasta lairibasuunised (joonealune märkus nr 6 eespool), punkti 51 alapunkt h.

(198) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust selle suhtes, kas projekt vastas 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele seoses tagastusmehhanismiga liigse hüvitamise vältimiseks; ta väitis, et meede ei olnud eelnevalt nõuetekohaselt kavandatud, sest Telecom CLMiga sõlmitud leping ei sisaldanud esialgu tagastusmehhanismi ning JCCM lisas selle alles pärast CMT sekkumist (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 33).

(199) Telecom CLMiga sõlmitud leping ei sisaldanud tagastusmehhanismi. Selline mehhanism lisati aga JCCMi ja Telecom CLMi lepingusse pärast seda, kui CMT oli teinud uurimise ja kiitnud tagastusmehhanismi heaks jõustumiskuupäevaga 1. juuni 2012 (vt põhjendused 41–43 eespool), st enne seda, kui Telecom CLM lairibaühenduse põhivõrku käitama hakkas (vt põhjendus 27 eespool). Komisjon järeldab, et tagastusmehhanismi lisamisega lepingusse minimeeriti abisummat.

(200) Seepärast järeldab komisjon, et tagastusmehhanismi esialgne puudumine ei saanud avaldada kahjulikku mõju konkurentsile, sest see lisati lepingusse ammu enne seda, kui Telecom CLMil oli võimalik teenida kasumit lairibaühenduse põhivõrgu käitamiselt.

(201) Seepärast vastas muudetud projekt ka 2009. aasta lairibasuuniste tingimustele, mis on seotud nõudega, et abisaajaga sõlmitav leping peab sisaldama tagastusmehhanismi.

5.3.7.8. Järeldus proportsionaalsuse kohta

(202) Võttes arvesse eespool põhjendustes 156–201 esitatud kaalutlusi, järeldab komisjon, et asjaomane riigiabi ja võimalikud konkurentsimoonutused piirdusid meetme puhul minimaalselt vajalikuga.

5.3.8. **Negatiivne mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele**

(203) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaldamiseks tuleb hinnata võimalikku negatiivset mõju konkurentsile ja kaubandusele asjaomastel tooteturgudel, st käesoleval juhul lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtt ja käitamine ning lairibateenuste, sh IP-kõne teenuse osutamine lõppkasutajatele jaemüügitasandil.

(204) Arvestades, et meetme sihtpiirkondade puhul oli tegemist „valgete“ piirkondadega 2009. aasta lairibasuuniste tähenduses (st lairibaühenduseta piirkonnad), on ebatõenäoline, et meetme tulemusena oleks toetust saanud lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu ja käitamisega tekitatud märkimisväärset negatiivset mõju konkurentsile nendes piirkondades. Sihtpiirkondades ei olnud ühtki lairibavõrgu operaatorit, keda võrgu kasutuselevõtt oleks mõjutanud, samuti ei olnud ühtki operaatorit, kellel oleks olnud kavas lähemal ajal sellele turule siseneda.

(205) Teoorias on võimalik, et toetust saanud lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtu ja käitamise tõttu vähendasid erasektori turuosalised oma edasisi investeeringuid sihtpiirkondade lairibavõrkudesse või otsustasid sihtpiirkondades turule mitte siseneda, kuid komisjonile ei ole laekunud tõendeid selle kohta.

(206) Mis puudutab mõju kaubandusele, siis ei osuta komisjoni käsutuses olev teave mingil viisil sellele, et meetmel on olnud märkimisväärne ebasoodne järelmõju teistele liikmesriikidele.

5.3.9. Abi positiivse mõju ja negatiivse mõju võrdlemine, võttes arvesse konkurentsi moonutamist ja kahjulikku mõju kaubandusele

(207) Hoolikalt kavandatud riigiabimeede peaks tagama, et meetme üldine mõju on positiivne, st välistab kaubandustingimuste kahjustamist määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(208) JCCMi kehtestatud meetmega aidati kaasa majandustegevuse arengule – st lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtt ja käitamine – sihtpiirkondades ning tagati lõppkasutajatele, kellele enne lairibaühendus kättesaadav ei olnud, vähemalt 2 Mbit/s allalaadimiskiiruse ja 512 kbit/s üleslaadimiskiirusega lairibateenuste kättesaadavus (vt põhjendus 126 eespool). Samuti tagati tarbijatele ja ettevõtjatele IP-kõne teenus (vt põhjendus 126 eespool) ning võrgu jõudlust parandati kahel korral – 28. aprillil 2014 tõsteti allalaadimiskiirus vähemalt 5 megabitile sekundis ja 4. mail 2018 vähemalt 10 megabitile sekundis (vt põhjendus 134 eespool). Seega suurendati meetmega territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning püüeldi selle suunas, samuti aidati sellega saavutada digitaalse tegevuskava eesmärki pakkuda kõikidele 2013. aastaks juurdepääsu lairibaühendusele (vt põhjendus 139 eespool).

(209) Võttes lisaks arvesse abisaaja kohustust tagada hulgimüügitasandi juurdepääs, oli meetmel positiivne mõju nii lõppkasutajatele kui ka konkurentsile sihtpiirkondades.

(210) Peale selle kõrvaldati meetmega turutõrge (vt punkt 5.3.5 eespool), sest ilma abita ei oleks 2012. aasta septembriks (mil toetust saanud lairibaühenduse põhivõrku käitama hakati) sihtpiirkondades lairibavõrku kasutusele võetud ega hakatud osutama jaemüügitasandi lairibateenuseid lõppkasutajatele.

(211) Samuti oli meede proportsionaalne (vt eespool punkt 5.3.7). See oli üles ehitatud nii, et see piirduks minimaalselt vajalikuga ning et võimalik negatiivne mõju konkurentsile ja kaubandusele lairibaühenduse põhivõrkude rajamise ja käitamise ning ka lõppkasutajatele jaemüügitasandil lairibaühenduse põhiteenuste (sh IP-kõne) osutamise turgudel oleks võimalikult väike. Meede oli üles ehitatud nii, et ära hoida erainvestorite väljatõrjumist, ning selle mõju piirdus sihtpiirkondadega, st Castilla–La Mancha piirkonna valdade asulatega, mille keskmine elanike arv oli 35 ning kus lõppkasutajatele ei olnud lairibaühendus kättesaadav ja erainvestoritel ei olnud kavas ilma abita investeeringuid teha.

(212) Komisjon ei ole teadlik meetme ühestki negatiivsest mõjust, mis võinuks põhjendamatult kahjustada kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega (vt punkt 5.3.8 eespool).

(213) Komisjon järeldab, et Telecom CLMiga lepingu sõlmimine oli objektiivselt põhjendatud, et tegeleda lairibaühenduse põhiteenuste puudumise probleemiga 461 sihtpiirkonnas, st arvukate valdade äärepoolsetes asulates, mis asetsesid hajutatult üle kogu Castilla–La Mancha piirkonna.

(214) Võttes arvesse eespool kirjeldatut ning meetme üldisi tunnusjooni ja rakendatud kaitsemeetmeid, on abi positiivne mõju asjaomase majandustegevuse arengule suurem kui mis tahes negatiivne mõju konkurentsile ja kaubandusele. Kokkuvõttes oli meede kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c eesmärkidega ega kahjustanud konkurentsi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

5.3.10. Maapealse digitaaltelevisiooni passiivse taristu taaskasutamine

(215) Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et kooskõlas Deggendorfi kohtuasjas ([69]) kehtestatud põhimõttega tuli meetme kokkusobivuse hindamisel arvesse võtta asjaolu, et Telecom CLM ei olnud veel tagasi maksnud abi, mille komisjon tunnistas siseturuga kokkusobimatuks otsuses juhtumi SA.27408 kohta ([70]). Komisjon oli arvamusel, et kuna Telecom CLMi edukas pakkumuses oli ette nähtud, et kasutatakse olemasolevat maapealse digitaaltelevisiooni võrku, mis omakorda võeti kasutusele ebaseadusliku riigiabiga, oli kõnealune abi tõenäoliselt otsustavaks teguriks ka selles, miks Telecom CLMiga sõlmiti leping käesolevas juhtumis (vt põhjendus 48 eespool ja menetluse algatamise otsuse põhjendus 37).

([69]) Vt joonealune märkus nr 19 eespool.
([70]) Vt joonealune märkus nr 16 eespool.

(216) Komisjoni otsust juhtumi SA.27408 kohta kinnitas Euroopa Kohus 2018. aastal ([71]). Komisjonile praegu kättesaadava teabe kohaselt oli Telecom CLM aga abi, mis kuulutati eespool osutatud komisjoni otsuses siseturuga kokkusobimatuks, täielikult tagasi maksnud 18. augustiks 2022.

(217) Igal juhul leiab komisjon samuti, et ebaseaduslik riigiabi, mis anti ja maksti Telecom CLMile välja maapealsele digitaaltelevisioonile üleminekuks Castilla–La Mancha piirkonnas, ei taganud talle otsustavat eelist käesoleva juhtumiga seotud lepingu sõlmimisel. Ametliku uurimise käigus selgus, et Telecom CLM kasutas traadita lairibaühenduse põhivõrgu kasutuselevõtuks üksnes olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni võrgu passiivset taristut, st ülekandejaamasid. Kõnealune passiivne maapealse televisiooni taristu oli aga Castilla–La Mancha piirkonnas suuremas osas olemas juba enne üleminekut analoogtelevisioonilt digitaaltelevisioonile. See koosnes kokku ligikaudu 500 ülekandejaamast, millest 138 kuulus Telecom CLMile (vt põhjendus 33 eespool). Telecom CLM rajas juhtumis SA.27408 käsitletud ebaseadusliku riigiabiga üksnes 20 uut ülekandejaama ning sai nendest ainult kuue omanikuks; nendest uutest ülekandejaamadest kasutas ta käesolevas juhtumis käsitletava lairibaühenduse põhivõrgu jaoks vaid üht (vt põhjendus 33 ja joonealune märkus nr 15). Selleks et saada juurdepääs ülejäänud passiivsele maapealse digitaaltelevisiooni taristule, pidi Telecom CLM järgima sama menetlust nagu kõik teised huvitatud kolmandast isikust operaatorid, st taotlema nende ülekandejaamade omanikelt juurdepääsu taristule. Telecom CLM kasutas kõnealust maapealsele digitaaltelevisioonile üleminekuks antud ebaseaduslikku abi peamiselt selleks, et paigaldada olemasolevasse passiivsesse taristusse maapealse digitaaltelevisiooni aktiivseadmed (vt põhjendus 33 eespool). Neid maapealse digitaaltelevisiooni aktiivseadmeid ei olnud aga võimalik uuesti kasutada lairibaühenduse põhiteenuste osutamiseks. Sellest tulenevalt on meetme suhtes asjakohane summa Telecom CLMile maapealse digitaaltelevisiooni kava alusel antud ja juhtumis SA.27408 käsitletud ebaseaduslikust abist piiratud ühe uue ülekandejaama (mis kuulus Telecom CLMile ja mida ta kasutas uuesti käesolevas juhtumis käsitletava lairibaühenduse põhivõrgu loomiseks) ehitamise kuludega.

(218) Peale selle pakuti võimalust kasutada olemasolevat maapealse digitaaltelevisiooni taristut, sealhulgas ebaseadusliku abiga rajatud uusi ülekandejaamasid, kõigile huvitatud pakkujatele, mitte üksnes Telecom CLMile. Õigupoolest tugines olemasoleva maapealse digitaaltelevisiooni võrgu kasutamise võimalusele neli pakkujat viiest (vt põhjendus 21 eespool).

(219) Eespool kirjeldatut arvesse võttes järeldab komisjon, et Telecom CLMile antud ebaseaduslik riigiabi, mida käsitleti otsuses juhtumi SA.27408 kohta, ei andnud talle otsustavat eelist hankemenetluses, mille tulemusena meetmega seotud leping sõlmiti. Seega ei muutnud juhtumis SA.27408 käsitletud ebaseaduslik riigiabi hankemenetlust diskrimineerivaks.

6. **JÄRELDUS**

(220) Komisjon järeldab, et Hispaania Kuningriik rakendas Telecom CLMi suhtes meedet ebaseaduslikult ja rikkus sellega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3. Ametliku uurimismenetluse tulemusena aga hajutati menetluse algatamise otsuses (19. juuli 2017) kirjeldatud kahtlused abi siseturuga kokkusobivuse kohta ning tehti kindlaks, et 2009. aasta lairibasuuniste nõuded olid täidetud. Lepingu (muudetud kujul) sõlmimine Telecom CLMiga 2010. aasta augustis oli seega kokkusobiv siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Hispaania Kuningriik andis Telecom CLMile lepingu sõlmimisega traadita lairibaühenduse põhivõrgu rajamiseks ja käitamiseks Castilla–La Mancha piirkonna äärepoolsetes piirkondades (pärast lepingu muutmist) on siseturuga kokkusobiv Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses.

([71]) Vt joonealune märkus nr 17 eespool.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Hispaania Kuningriigile.

Brüssel, 10. august 2023

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER